

แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ปริญญานิพนธ์
ของ
มุกิตา คุญเพ็ญภูมิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2552

แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ปริญญานิพนธ์
ของ
มุกิตา คุษเพียรภูมิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทคัดย่อ
ของ
มุกิตา คุษเพียรภูมิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2552

มุกิตา คุษเพียภูมิ. (2552). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญา วัฒนารงค์, อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษาที่สำเร็จ ภูมิลำเนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา/ ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 422 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 47 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.876 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบเป็นรายคู่ของเซฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาชายและหญิงมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล และต่างจังหวัดมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง
5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ โดยรวมและด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง
6. นักศึกษาที่บิดามารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

MOTIVATION TO STUDY FOR A BACHELOR'S DEGREE OF THE STUDENTS
AT BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

AN ABSTRACT
BY
MUTHITA KUIPHIAPHUM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2009

Muthita Kuiphiaphum. (2009). *Motivation to Study for a Bachelor's Degree of the Students at Bunditpatanasilpa Institute*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Achara Wattananarong, Dr. Suwaporn Tungsomworapongs.

The purposes of this study were to investigate and compare the motivation to study for a bachelor's degree of students at Bunditpatanasilpa Institute in four aspects: characteristics of the institute, professional career, self-interest and other people's expectations in overall and each aspect classified by gender, level of graduation, hometown, parent's occupation and family's financial status. The samples consisted of 422 students who registered in the second semester of the academic year 2007. The instrument used for this study was a 5 rating-scale questionnaire and consisting of 47 questions with reliability of 0.876. Data were statistically analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, a t-test, one way analysis of variance and Scheffe's method.

The results of this study were as follows:

1. Students rated the motivation to study in overall and the aspects of characteristics of the institute, professional career, and self-interest at a high level, except the aspect of other's expectations that was rated at a moderate level.
2. There was no significant difference between the motivation to study of male and female students.
3. There was no significant difference among the motivation to study of the students who had different level of graduation in overall and each aspect.
4. There was a statistically significant difference between the motivation to study of the students who had different hometown in the aspects of self-interest and other's people expectation.
5. There was no statistically significant difference between the motivation to study of the students who had different level of graduation in the aspects of self-interest and other's people expectations.
6. There was no significant difference between the motivation to study of the students whose parent's occupation were different in overall and each aspect.

7. There was no significant difference between the motivation to study of the students whose family's financial status were different in overall and each aspect.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ของ
มุกิตา คุญเพี้ยภูมิ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางณรงค์)

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางณรงค์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชนัย วรรณะสี)

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ และดร.สุพร ตั้งสม-
วรพงษ์ ที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆ ตลอดจนความห่วงใย
รวมทั้งปรับปรุงและแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่จนกระทั่งปริญญานิพนธ์เสร็จ
สมบูรณ์ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งและกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณดร.จารุวรรณ สกุลคู ว่าที่ร้อยตรี ดร.รัช เต็มฉนวน และอาจารย์โพธิ
พันธ์ พานิช ในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้ง
กรุณาใช้เวลาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์แก่การทำปริญญานิพนธ์
เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชนัย วรรณะลี ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
อาจารย์ภุรี วงศ์วิเชียร ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และขอขอบคุณนักศึกษาปริญญาตรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์
ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คุณพ่อคุณแม่ คุณตาคุณยาย ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ที่ไม่สามารถ
กล่าวได้ทั้งหมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณตา คุณยาย ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูและ
เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอ
มอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณที่เคารพรักทุกท่าน

มุกิตา คุยเพี้ยภูมิ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	8
ความหมายของแรงจูงใจ.....	8
ประเภทของแรงจูงใจ.....	9
แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	12
แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ.....	17
แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา.....	23
การจัดการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	59
วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก	78
ภาคผนวก ข	80
ภาคผนวก ค	85
ภาคผนวก ง	93
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะวิชาและชั้นปี.....	32
2 จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	38
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	40
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน เป็นรายข้อ.....	41
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการประกอบอาชีพ เป็นรายข้อ.....	43
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านความสนใจของตนเอง เป็นรายข้อ.....	44
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่นเป็นรายข้อ.....	45
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	47
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับที่สำเร็จการศึกษา.....	47
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามภูมิสำเนา.....	48
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง.....	50
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือน.....	51
14	การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	52
15	การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับที่สำเร็จการศึกษา.....	53
16	การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามภูมิลำเนา.....	53
17	การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	54
18	การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่	55
19	การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่	55
20	การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง...	56
21	การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่อเดือน.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามขีดความสามารถของตนหากโอกาสอำนวยและมนุษย์ยังต้องการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นที่ยอมรับของสังคม การศึกษาถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองของมนุษย์ เมื่อได้รับการศึกษาก็สามารถนำความรู้มาใช้ประกอบอาชีพได้ ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี (มาเรียม ยะสะเต. 2542: 12) ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาคน เพราะคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งยังสนับสนุนในเรื่องการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวินาชีพต่างๆ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น (วุฒิพงษ์ เพรียบจริยวัฒน์. 2542: 15) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสร้างคนให้มีคุณค่า เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม โดยการพัฒนาทักษะ ทักษะคิด และพฤติกรรมของบุคคลให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเป็นสุข ช่วยเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และยกระดับมาตรฐานชีวิตของประชาชนในสังคมให้สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ โอกาสที่บุคคลจะก้าวหน้าในชีวิตนั้น ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับการศึกษาต่อจนถึงระดับสูงสุดและประสบความสำเร็จทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความสำเร็จในชีวิต (กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2540: 1)

การศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากทุกฝ่ายได้กระตุ้นการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพราะการศึกษาจะสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ และปัจจัยสำคัญคือกำลังคนซึ่งจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาคือกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักใช้เหตุผล มีเจตคติที่ดี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งให้ความหมายของการศึกษาว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม และได้แบ่งการศึกษาในระบบมีสองระดับคือการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้นจาก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นับเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นแล้วว่าการศึกษาคือสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539: 89)

สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันมีความหลากหลาย ทำให้ผู้ที่เข้าศึกษาต่อนั้นได้มีทางเลือกที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง คณาจารย์ที่มีชื่อเสียง มีความรู้ความสามารถรวมทั้งบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่แตกต่างกันไป ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมใบปริญญาและอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีงานทำและไม่มีการมีงานทำ และในด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับช่างศิลป์และนาฏศิลป์นั้น มีสถาบันอุดมศึกษาที่มีคณะที่เกี่ยวข้องกับศิลปคือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อด้านนาฏศิลป์จึงมีทางเลือกสำหรับการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ดังกล่าว ผู้ที่ต้องการเรียนต่อด้านนี้ส่วนใหญ่เพราะมีใจรักทางด้านศิลปวัฒนธรรมของไทย ต้องการที่จะอนุรักษ์สืบทอดมิให้ศิลปะประจำชาตินั้นได้เลือนหายไปและยังช่วยเผยแพร่แก่คนไทยและคนต่างประเทศ นำความภาคภูมิใจมาสู่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

นอกจากนี้ แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา สิ่งที่ผู้เรียนเลือกเรียนและใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษามีหลายปัจจัย เช่น ด้านชื่อเสียงของสถาบัน นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เลือกเข้าเรียนมักคำนึงถึงชื่อเสียงของสถาบันว่ามีความเก่าแก่มากน้อยเพียงใด ซึ่งแรงจูงใจที่เกิดจากความมีเกียรติยศชื่อเสียงในด้านต่างๆ ของสถาบันจะเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถาบันนั้นๆ (ทองหล่อ นาคหอม. 2535: 6) สำหรับแรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพก็เป็นสิ่งที่นักศึกษาใช้เป็นเหตุผลในการเลือกเข้าศึกษาต่อ ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกประกอบอาชีพของมนุษย์จะมีปัจจัยต่างๆ เป็นตัวประกอบ หลักการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของแต่ละบุคคล และปัจจัยบางอย่างที่เป็นตัวกำหนดและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซึ่งมอร์ตимер (Mortimer) และลอเรนซ์ (Lorance) นักสังคมวิทยาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพจากปัจจัย 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยภายนอก (Extrinsic) ได้แก่ รายได้ เกียรติยศ และความมั่นคง ปัจจัยภายใน (Intrinsic Factors) ได้แก่ ผลประโยชน์ ความท้าทาย ความรับผิดชอบ และความเป็นอิสระ (ปาริชาติ พรหมสุวรรณ. 2538: 11) การเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคลมีความสำคัญมาก ดังนั้นคนที่เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน ย่อมก่อให้เกิดความสุขในการทำงานและยังมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมาก ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับความสนใจ และความต้องการของตนเองก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาความคับข้องใจ และความเบื่อหน่ายในการทำงานเป็นผลเสียต่องานที่ทำ ทั้งยังทำให้ไม่มีความก้าวหน้าในอาชีพนั้นด้วย (เปรมชัย สโรบล. 2542: 1) ส่วนด้านความสนใจของตนเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ที่จะเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา จะต้องมีความสนใจในสถาบันที่ตนเลือกเข้า

ศึกษาจึงจะประสบความสำเร็จ ถ้าคนที่ไม่มีความสนใจ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้น นักศึกษาบางส่วนเลือกที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ เพราะอาจเห็นว่าระบบการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่นั้นไม่น่าสนใจและไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่พบว่าเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการเข้าศึกษาต่อเป็นเหตุผลเฉพาะของแต่ละบุคคลที่เป็นความพอใจ ความต้องการ ความสนใจที่เกิดจากความรู้สึกหรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ เช่น ความพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับ การศึกษาจากสถาบันและจากเพื่อนร่วมสถาบัน ความต้องการเรียนในสาขาวิชาที่ตนสนใจ (นิตยา วัฒนาภรณ์, 2530: 30) และจากการสัมภาษณ์ชั้นัย วรรณะลี (2550: สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่าในส่วนของการเลือกเข้าศึกษา นักศึกษาอาจเลือกตามความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความชอบและสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรได้เข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตนรักและศรัทธา นอกจากนี้ เสาวนีย์ สาราณสุข (2538: 113) ได้กล่าวว่าปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจของนักศึกษาในการที่จะเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คือการได้รับคำแนะนำและสนับสนุนจากพ่อแม่ และบุคคลในครอบครัว หรือได้รับการแนะนำจากอาจารย์ ได้รับการชักชวนจากเพื่อน และได้รับข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ทั้งไทยและสากล นอกจากนี้เป็นสถาบันที่มุ่งผลิตบุคลากรเพื่อทำหน้าที่อนุรักษ์ สืบสาน สืบทอด สร้างสรรค์และเผยแพร่วัฒนธรรม อันเป็นมรดกไทยที่เป็นเอกลักษณ์ควรค่าแก่การอนุรักษ์ สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมศิลปากรพยายามผลักดันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้ยกระดับการศึกษาวชิรพิเศษ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนถึงระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่พุทธศักราช 2521 เป็นต้นมา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 โดยจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน 3 คณะวิชา คือ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และศิลปศึกษา มีนักศึกษาทั้งสิ้น 1,275 คน โดยคณะศิลปวิจิตรมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ บริเวณวิทยาลัยช่างศิลป์ ถนนหลวงพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง ส่วนคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา มีสถานที่ตั้งอยู่ที่บริเวณวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร ถนนราชินี เขตพระนคร (กรมศิลปากร, 2545: 3) เมื่อสำเร็จการศึกษบัณฑิตสามารถเป็นครู ศิลปินและบุคลากร ทำหน้าที่อนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ เนื่องจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เปิดทำการสอนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้งหมด 15 วิทยาลัยรวมอยู่ด้วย ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามภูมิภาคของแต่ละภาค และมีนักศึกษาอีกกลุ่มหนึ่งที่มาศึกษาต่อที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ในการที่นักศึกษาเลือกเข้าศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์นั้นจากการสัมภาษณ์ นักศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ ณ สถาบันแห่งนี้ พบว่า

1. ด้านลักษณะของสถาบัน บุคลากรที่มาสอนนั้นมีความรู้ความสามารถ ทั้งยังเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง ครู – อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นศิลปินที่เป็นที่รู้จัก ซึ่งจะเป็นตัวหลักมากกว่าความมีชื่อเสียงของ

สถาบัน แต่จุดอ่อนของสถาบัน คือ สถานที่เรียนที่มีความคับแคบ ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน (อุษา พรหมพันธุ์. 2549: สัมภาษณ์)

2. ด้านการประกอบอาชีพ เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาออกไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้หลายด้าน เช่น ครูนาฏศิลป์ ครูดนตรี ครูศิลปะ ศิลปินด้านต่างๆ และสามารถประกอบอาชีพอิสระต่างๆ ได้ โอกาสที่จะได้งานก็มีสูง ทำให้โอกาสที่จะมีความก้าวหน้าทางอาชีพมีมากขึ้น (ณัฐพร ใจผ่อง. 2549: สัมภาษณ์)

3. ด้านความสนใจของตนเอง นักศึกษามีใจรัก มีความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่แล้ว และอยากหาความรู้เพิ่มมากขึ้น อยากจะสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชมและบางครั้งก็ได้เป็นครูสอนผู้อื่นได้ด้วย (ยุทธนา แซ่ฉั่ว. 2549: สัมภาษณ์)

4. ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น พ่อแม่ และญาติผู้ใหญ่ของนักศึกษามีความชอบทางด้านนี้ สนับสนุนให้ศึกษาต่อ และมีผู้ปกครองบางส่วนไม่บังคับในการศึกษาทางด้านใด (ปรางทิพย์ สินมาโคตร. 2549: สัมภาษณ์)

จากข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปประกอบการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการในการพัฒนาการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิสำเนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมถูกต้องและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 สถาบันบัณฑิต

พัฒนศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 รวม 1,275 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชายและเพศหญิง

1.2 ระดับที่สำเร็จการศึกษา

1.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

1.2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 ภูมิลำเนา แบ่งเป็น

1.3.1 กรุงเทพฯและปริมณฑล

1.3.2 ต่างจังหวัด

1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.4.1 สูง หมายถึง เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26 ขึ้นไป

1.4.2 ปานกลาง หมายถึง เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.25

1.4.3 ต่ำ หมายถึง เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.49 ลงมา

1.5 อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง แบ่งเป็น

1.5.1 รับราชการ

1.5.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.5.3 เกษตรกร

1.5.4 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

1.5.5 อื่นๆ

1.6 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งเป็น

1.6.1 สูง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

1.6.2 ปานกลาง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 30,000

บาท

1.6.3 ต่ำ หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านลักษณะของสถาบัน

2.2 ด้านการประกอบอาชีพ

2.3 ด้านความสนใจของตนเอง

2.4 ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แรงจูงใจในการศึกษาต่อ ในการวิจัยนี้ หมายถึง สิ่งเร้าหรือเหตุจูงใจที่ชักนำให้นักศึกษาตัดสินใจเข้าศึกษาต่อสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านลักษณะของสถาบัน หมายถึง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในเรื่องการเรียนการสอนด้านศิลปวัฒนธรรมไทย คณาจารย์ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เป็นศิลปินแห่งชาติ มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ในการสอบคัดเลือกนักศึกษาใช้วิธีการพิจารณาความรู้ความสามารถและความถนัดทางวิชาชีพ สาขาวิชาที่เปิดสอนมีหลากหลาย การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ สภาพห้องเรียนและสื่ออุปกรณ์เหมาะสมกับการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ศิษย์เก่าของสถาบันมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในสังคม สถาบันเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเหมาะสม และสถานที่ตั้งของสถาบันสะดวกต่อการเดินทางมาศึกษา

1.2 ด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง เมื่อสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้จะสามารถประกอบอาชีพครู อาชีพศิลปิน ซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติ หางานได้ง่าย เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี สุจริต และเข้าสังคมต่างๆ ได้ง่าย และได้รับการยอมรับและยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ สามารถยกระดับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งมีโอกาสก้าวหน้าจากการไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั่วโลก

1.3 ด้านความสนใจของตนเอง หมายถึง เป็นความต้องการศึกษาในทางด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีใจรัก มีพรสวรรค์ มีความถนัด มีพื้นฐานทางการเรียนตามความรู้ความสามารถเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

1.4 ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น หมายถึง การได้รับแรงกดดัน แรงกระตุ้น หรือได้รับการสนับสนุน และคำแนะนำจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท รุ่นพี่ ครู – อาจารย์ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด

2. ภูมิลำเนา หมายถึง สถานที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองเลี้ยงดูนักศึกษาและได้ตั้งหลักแหล่งที่อยู่ครั้งสุดท้ายเป็นสถานที่อยู่อาศัยของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งจำแนกออกเป็นกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัด ซึ่ง กรุงเทพฯและปริมณฑล หมายถึง จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) / หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น

3.1 สูง หมายถึง เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26 ขึ้นไป

3.2 ปานกลาง หมายถึง เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.25

3.3 ต่ำ หมายถึง เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.49 ลงมา

4. อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง หมายถึง ลักษณะงานของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษามากที่สุด แบ่งออกเป็น 5 อาชีพ ได้แก่

4.1 รับราชการ

4.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ

4.3 เกษตรกร

4.4 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

4.5 อื่นๆ

5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดา / ผู้ปกครอง ที่ได้รับ เป็นรายเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

5.1 สูง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

5.2 ปานกลาง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 - 30,000 บาท

5.3 ต่ำ หมายถึง ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาชายและหญิงมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวม และในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. นักศึกษาที่ระดับสำเร็จการศึกษาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่บิดามารดา / ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษา ต่อที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามลำดับสาระดังนี้ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และการจัดการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (motives) หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้อินทรีย์กระทำการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างมีจุดหมายปลายทาง ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้ เป็นแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำการใดอย่างหนึ่ง (อารี พันธุ์ณี. 2542: 179)

โลเวล (สวธน์ วัฒนวงศ์. 2533; อ้างอิงจาก Lovell. 1980: 109) กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายาม เพื่อตอบสนองความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จได้ ส่วนกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 227) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นหรือล่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง แรงจูงใจประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. แรงจูงใจ (motive) ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ทศนคติ ลักษณะนิสัย ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดภายในร่างกาย

2. สิ่งจูงใจหรือเครื่องล่อ (incentive) ได้แก่ สิ่งเร้าต่างๆ ที่อยู่ภายนอกร่างกายซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรม การจูงใจจะมีพลังมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับส่วนสำคัญทั้งสองสิ่งนี้

ส่วนสุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2532: 62 – 63) กล่าวว่า เหตุจูงใจ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมุ่งที่จะแสดงพฤติกรรมเคลื่อนไหวของร่างกายให้ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น และได้จำแนกการเกิดของเหตุจูงใจไว้ 5 ประการ คือ

1. เกิดจากความต้องการความสุขส่วนตัว พยายามหลีกเลี่ยงความไม่พึงพอใจ ดังนั้นเหตุจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อแสวงหาความสมดุลย์ ไม่ว่าจะเป็นด้านความสุขหรือด้านความเจ็บปวด

2. เกิดจากการตอบสนองสัญชาตญาณโดยไม่ต้องมีการเรียนรู้ เช่น การตอบสนองต่ออาหาร ตอบสนองต่อความเจ็บปวดต่างๆ

3. เกิดขึ้นตามหลักเหตุและผล คนเรามีอิสระที่จะเลือกกระทำหรือตัดสินใจต่าง ๆ โดยมีเหตุผล และรู้ว่าตนเองต้องการอะไร

4. เกิดจากแรงขับ ซึ่งการที่มนุษย์จะเลือกกระทำมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของแรงขับที่ตัดสินใจให้เกิดการกระทำนั้น

5. เกิดจากการกระตุ้นของอารมณ์ ในบางครั้งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามพลังของอารมณ์

นอกจากนี้โยธิน ศันสนยุทธ (2533: 41) แสดงทัศนะว่า การจูงใจ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะกระทำเพื่อบรรลุเป้าประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

และภุชญา ศักดิ์ศรี (2530: 118 – 123) ได้อธิบายการจูงใจว่า คือ การศึกษาหาสาเหตุที่อยู่เบื้องหลังของพฤติกรรม การที่บุคคลมีกิจกรรมตลอดเวลาไม่อยู่นิ่ง ก็เพราะแรงจูงใจนั่นเอง นอกจากนี้ยังได้อธิบายความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้อินทรีย์กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างมีจุดหมายปลายทาง แรงจูงใจมีลักษณะ 2 ประการคือ

1. ส่งเสริมให้ทำงานสำเร็จ เป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรม แรงผลักดันนั้นๆ อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้

2. กำหนดแนวทางของพฤติกรรมว่าควรเป็นไปในรูปใด นำพฤติกรรมให้ตรงทิศทางเพื่อที่จะบรรลุถึงเป้าประสงค์ คือ ความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัย วิธีการ กระบวนการ ที่เป็นเหตุชักนำให้บุคคลตัดสินใจโดยพฤติกรรมหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

ประเภทของแรงจูงใจ

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 140) ได้จำแนกแรงจูงใจออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (survival motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้คนเราสามารถดำรงชีวิตได้ แรงจูงใจชนิดนี้มักจะสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่คนเราต้องการในชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย ฯลฯ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (social motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ในสังคมอาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล หรือ จากวัตถุที่มองเห็นได้ จับต้องได้ หรือมาจากภาวะทางสังคมที่มองไม่เห็นก็ได้ เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร เป็นต้น

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (self motives) แรงจูงใจชนิดนี้ค่อนข้างซับซ้อนพอสมควร และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น

นอกจากนี้อารี พันธุ์มณี (2542: 181 – 182) กล่าวว่า แรงจูงใจสามารถแบ่งตามลักษณะของการแสดงออกทางพฤติกรรมได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การจูงใจภายใน (intrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่กระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง ไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น ความต้องการเรียนเพื่อต้องการความรู้ ทำงานเพราะต้องการความสนุกและความชำนาญ

2. การจูงใจภายนอก (extrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของ หรือเกียรติยศชื่อเสียง เงินเดือน ความก้าวหน้า รางวัล การติเตียน

ส่วนสุชา จันทรเฒ (2536: 102) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงขับปฐมภูมิ (primary drives) เป็นแรงขับที่เกิดมาพร้อมกับการเกิดของคนไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ มีต้นกำเนิดมาจากความต้องการของร่างกาย บางครั้งเราเรียก แรงขับทางด้านสรีระ (primary drives) ความต้องการทางร่างกายที่นักจิตวิทยาได้ตกลงยอมรับกันโดยทั่วไป ว่าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงขับชนิดนี้ ได้แก่

1.1 ความรู้สึกหิวเป็นกำลังขับเคลื่อนให้คนและสัตว์มีปฏิกิริยาต่างๆ แต่บางที่คนและสัตว์ที่ไม่หิวก็ยังอยากกินอาหารแปลกๆ หรือเลือกกินอาหารเฉพาะบางอย่างเพื่อชดเชยสารเคมีบางอย่างที่ตนเองขาดไป เช่น เด็กที่ขาดธาตุเกลือจะกินของเค็มเป็นพิเศษ

1.2 ความกระหาย (thirst) เมื่อร่างกายสูญเสียน้ำไปในลักษณะต่างๆ เช่น เหงื่อ ปัสสาวะ เป็นต้น ทำให้คนรู้สึกคอและปากแห้งเกิดความกระหายน้ำ

1.3 ความต้องการทางเพศ (sex) ฟรอยด์นักจิตวิทยากลุ่มจิตวิเคราะห์ถือเอาความกระตุ้นทางเพศเป็นรากฐานอันสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์

1.4 ความอบอุ่นและหนาว (warmth and cold) ร่างกายของคนเราต้องการอุณหภูมิที่พอเหมาะแก่ร่างกาย ไม่ร้อนหรือหนาวจนเกินไป เช่น เมื่ออากาศร้อนคนจะมีเหงื่อ

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงจากความเจ็บปวด (pain) เพื่อให้ร่างกายดำรงชีวิตอยู่โดยปลอดภัย

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ (sleep) คนต้องการหลับพักผ่อนเท่าๆ กับความต้องการอาหาร ความง่วง ความเหนื่อยล้า เป็นกำลังขับเคลื่อนให้คนทำพฤติกรรมบางอย่างที่นำไปสู่การพักผ่อนและนอนหลับ

1.7 ความต้องการอากาศออกซิเจน (air) คนต้องการอากาศออกซิเจนสำหรับหายใจ ถ้าคนขาดออกซิเจนจะทำให้เสียชีวิต

1.8 ความต้องการขับถ่าย (excretion) การขับถ่ายเอาของโสโครกออกจากร่างกายเป็นสิ่งจำเป็น มิฉะนั้นจะเกิดเป็นพิษภายในร่างกาย

2. แรงขับทุติยภูมิ (secondary drives) เป็นแรงขับที่สลับซับซ้อน โดยทั่วไปเกิดจากการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นแรงจูงใจทางสังคม (social motive) เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้เชอร์รี่ฟ (ปฐม นิคมานนท์.2534: 29; อ้างอิงจาก Sherif.1956) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แรงจูงใจปฐมภูมิ (primary motives) ได้แก่แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกาย เช่น ความหิวกระหาย ต้องการพักผ่อน ต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดอันตราย และต้องการขับถ่ายของเสียออกจากร่างกาย

2. แรงจูงใจทุติยภูมิ (secondary motives) ตั้งแต่แรกเกิดนอกจากคนเราจะมีความต้องการทางกายแล้ว ก็ได้พัฒนาความต้องการทางสังคมที่มีความซับซ้อนมาควบคู่กัน ความต้องการทางสังคมนี้เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อการปรับตัวในสภาพแวดล้อมทำให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ส่วนฮิลการ์ด (Hilgard. 1962: 321 – 322) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอด (the survival motive) หมายถึง ความต้องการทางกาย (physiological needs) คือความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ความต้องการอุณหภูมิพอเหมาะ ความต้องการในการขับถ่ายของเสีย ความต้องการพักผ่อน และความต้องการทำกิจกรรม

2. แรงจูงใจทางสังคม (the social motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการทางสังคม (social needs) ของมนุษย์ในการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ได้แก่ ความต้องการความรัก (need for affection) ความต้องการตำแหน่งในสังคม (need for social status) ความต้องการทางเพศ (sex needs) ความต้องการเหล่านี้อาจกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ (motives) ให้คนเรากระทำพฤติกรรมทางสังคม (social behavior)

3. แรงจูงใจในทางอัตตา (ego – integrative motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการความสำเร็จ (need for successfulness) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ เพื่อให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง (self – respect) ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อย (inferiority complex) และความรู้สึกว่าตนไม่มีค่า (self – depreciation) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าตนจะได้มีความรู้สึกที่ตนมีความสามารถ (sense of attainment) ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ (satisfying philosophies of life) นั้นก็เพื่อบุคคลได้เป็นที่น่ายกย่องของผู้อื่นในสังคมด้วย

และเออซูเบล (Brown.1980: 112 – 113; อ้างอิงจาก Ausubel.1968: 368 – 379) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจเกิดขึ้นมาจากความต้องการของบุคคล 6 ประการด้วยกัน คือ

1. ความต้องการใฝ่รู้
2. ความต้องการการเปลี่ยนแปลง
3. ความต้องการการเคลื่อนไหว
4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม
5. ความต้องการความรู้
6. ความต้องการชื่อเสียง

สรุปได้ว่า แรงจูงใจสามารถแบ่งได้เป็นแรงจูงใจทางด้านร่างกาย และแรงจูงใจทางด้านสังคม แรงจูงใจทางด้านร่างกายมีมาตั้งแต่เด็ก ส่วนแรงจูงใจด้านสังคมเป็นความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพื่อที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง ได้รับการยกย่อง ตลอดจนความสำเร็จในชีวิต

แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ เพื่ออธิบายว่าการที่จะให้บุคคลเกิดแรงจูงใจมีพฤติกรรมอย่างไร พฤติกรรมบางพฤติกรรมเกิดจากสาเหตุที่ซับซ้อน พฤติกรรมบางอย่างถึงแม้จะเหมือนกันแต่สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมก็แตกต่างกันออกไป สำหรับทฤษฎีที่จะอธิบายเกี่ยวกับแรงจูงใจมีหลายแนวความคิด ดังนี้

วิจิตร อาวะกุล (2542: 51- 52) ได้แบ่งสิ่งที่เป็นตัวกำหนดให้มนุษย์กระทำการต่าง ๆ ออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

1. การรักษาให้มีชีวิตอยู่ ในชั้นนี้มนุษย์ต้องการอาหาร การนอน การหายใจ การพักผ่อน ต้องการมีชีวิต ความรักและแต่งงานในที่สุด

2. ความรู้สึกปลอดภัย ชั้นนี้มีความเกี่ยวพันกับข้อแรก ไม่เกี่ยวกับความเจริญเติบโตของร่างกาย แต่เกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ การแสดงออกทางพฤติกรรมในข้อนี้ออกมาทางบุคลิก เช่น หลีกเลียงภัยที่จะเกิดจากอุบัติเหตุ อาชญากรรม ความไม่ยุติธรรม ต่อต้านสิ่งต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นอันตรายต่อชีวิต

3. ต้องการสังคม ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการคบหาสมาคมกับเพื่อน เข้าร่วมเป็นสมาชิกในสมาคม ปฏิบัติตามระเบียบของสมาคมทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็ฝืนความรู้สึกแต่ก็ปฏิบัติตาม เพราะต้องการการยอมรับ ยอมให้เข้าเป็นพวก

4. ต้องการความเคารพนับถือ การที่บุคคลนั้นอยากจะเข้าใจผู้อื่นและต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจในตัวบุคคล การซื้อเสื้อผ้าไม่ใช่เพียงแต่ปกปิดร่างกาย ป้องกันความร้อน ความหนาว แต่เลือกแบบที่มีสีสันที่จะทำให้คนอื่นสนใจ แปลกใจ ชื่นชม เพื่อให้คนอื่นยอมรับนับถือในสังคม

5. อยากจะทำในสิ่งที่ตนต้องการ ตัวอย่างเช่น คนบริจาคเงินและที่ดินให้องค์การการกุศล เพื่อทำประโยชน์ คนที่เสียสละเงิน ความสุข เพื่อช่วยทหารช่วยทางราชการทำงานเพื่อประเทศชาติ คนเราทำเช่นนั้นเพราะต้องการจะทำเพื่อความภูมิใจ ความเพลิดเพลิน ความสุข ความสบายใจ ต้องการให้สังคมให้ความเคารพนับถือยกย่อง และยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำมากขึ้น

นอกจากนี้วิจิตร อาวะกุล (2542: 53 - 54) ได้แบ่งสิ่งที่เป็นตัวกำหนดให้มนุษย์กระทำการต่าง ๆ ของมาสโลว์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ถ้ายังไม่เพียงพอ มนุษย์จะไม่นึกถึงความปลอดภัย ความรัก ความก้าวหน้า เกียรติยศ อะไรทั้งสิ้น ถ้าให้ทำงานนอกเวลาที่ต้องการเงินพิเศษ ถ้าไม่ได้เงินพิเศษก็ต้องไปรับจ้างซ้อนปลา เก็บผัก หาอาหารในตอนเย็นเพื่อมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้เพียงพอ ใครจะว่าจะถูกดูถูกดูแคลนจะไม่รู้สึก กลัวเสี่ยง แม้ความตาย ไม่ต้องการความปลอดภัย

2. เมื่อมนุษย์ได้มีสิ่งที่ต้องการพื้นฐานของชีวิตแล้วพอมีเหลือเก็บบ้างเล็กน้อย ไม่ลำบากมาก ก็ต้องการความปลอดภัยของทรัพย์สิน ความมั่นคงจากหน่วยงาน อนาคตการทำงานไม่

เสี่ยง ถ้าได้งานไหนที่มีความปลอดภัยกว่าก็จะแสวงหาหรือย้ายไป หน่วยงานที่มีความมั่นคงน้อยจะมีอัตราการลาออกจากงานสูง การย้ายงานเข้าออกของคนในหน่วยงานนั้นมีมากขึ้น

3. เมื่อมีความมั่นคงแล้วมนุษย์ต้องการความรักจากเพื่อนร่วมงาน การยอมรับเข้าเป็นพวก ไม่ถูกกีดกัน ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ คุณวุฒิ สถานศึกษา ฯลฯ

4. มนุษย์เราต้องการความก้าวหน้า ต้องการเป็นใหญ่ เช่นจากร้อยตรี อยากเป็นร้อยโท เมื่อเป็นร้อยโทแล้วอยากเป็นร้อยเอกไปเรื่อยๆ ต้องการเลื่อนชั้นขึ้นไปจนบางครั้งขึ้นไปถึงขั้นสูงสุดแล้วยังอยากจะทำให้พิจารณาหาตำแหน่งสูงขึ้นไปอีก เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความก้าวหน้าไม่มีที่สิ้นสุด

5. ชื่นพึงพอใจที่จะทำอะไรเป็นพิเศษ ในขั้นนี้มนุษย์ถึงพร้อมแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง ได้รับความสำเร็จ มีเงินทองพร้อมแล้ว ถ้าจะทำอะไรจะต้องทำให้ใหญ่โต และมีความสำคัญเป็นพิเศษ คนแซ่ซ่งสรรเสริญ หรือมีความปรารถนาเป็นส่วนตัว เช่น อยากจะบวช อยากสร้างวัด เป็นต้น

ส่วนเบย์คอน (กิติ ตยัคคานนท์. 2533: 128; อ้างอิงจาก Baykon. unpage) ได้กล่าวว่าความต้องการจิตใจของมนุษย์มี 3 ประการ ได้แก่

1. ความต้องการมีความรักและมีพวก เป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ในลักษณะเป็นที่ยอมรับ เป็นที่รักของบุคคลอื่นๆ ในสังคม ซึ่งการที่บุคคลอื่นจะยอมรับก็ขึ้นอยู่กับกระทำของบุคคลนั้นๆ

2. ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ และความเด่น เมื่อบุคคลมีพรรคมีพวก และทำให้ใครๆ รักใคร่แล้ว บุคคลนั้นก็มีความต้องการหรืออยากได้สิ่งอื่นต่อไปอีก เนื่องจากความต้องการหรือค้นหาของมนุษย์นั้นไม่มีที่สิ้นสุด สิ่งที่บุคคลต้องการต่อไปอีกก็คือ เกียรติยศชื่อเสียง ซึ่งจะทำให้คนอื่นยอมรับนับถือและยกย่อง และก็จะมียศมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้

3. ความต้องการที่จะรักษาเกียรติยศชื่อเสียงและความเด่นนั้นได้คงอยู่ตลอดไป เมื่อสามารถกระทำตัวให้มีเกียรติยศชื่อเสียง และความเด่นแล้วทุกคนก็ต้องการที่จะรักษาสภาพนั้นไว้ให้คงอยู่กับตนตลอดกาล นับว่าเป็นความสำเร็จสมหวังในชีวิต

สำหรับโนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2544: 159 -161; อ้างอิงจาก Knowles. 1980: 31 – 51) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (physical needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (growth needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่าความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่นๆ ของความต้องการ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตนตามความสามารถ (self – actualizational) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (the needs for security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว สัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเอง ความต้องการด้านความปลอดภัยทางด้านร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการตอบสนอง จะเกิดอาการทาง

พฤติกรรมตามมาด้วย คือ เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง โดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (the needs for new experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญและเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (routine) ดังนั้นเมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้น บุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าวุ่นใจจนเกิดอาการทางพฤติกรรมเหนื่อยอ่อน ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

5. ความต้องการทางด้านจิตใจและอารมณ์ (the needs for affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรัก รวมทั้งการที่ประสบผลสำเร็จ ในบางครั้งก็เป็นสาเหตุมาจากความต้องการด้านนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ความร่าเริง ความเศร้าโศก ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ด้าน คือ การถอนตัวออกจากกลุ่มหรือมีลักษณะก้าวร้าวแสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (the needs for recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องได้รับความรู้สึกว่ามีคุณค่า ได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ

นอกจากนี้อารี พันธ์มณี (2542: 183 – 192) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ สรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการความสุขส่วนตัว (hedonistic theory) มูลเหตุสำคัญของมนุษย์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจก็เพราะมนุษย์ต้องการหาความสุขส่วนตัวและพยายามหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด บุคคลทุกคนมีความต้องการแสวงหาความสุขส่วนตัว ลักษณะความต้องการแสวงหาความสุขนี้จึงเป็นแรงจูงใจหรือตัวเร้าที่ทำให้บุคคลได้มีการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ออกมา

2. ทฤษฎีสัญชาตญาณ (instinctive theory) สัญชาตญาณเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิดซึ่งทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยไม่จำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้ ลักษณะของสัญชาตญาณซึ่งเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดนี้จึงเป็นปฏิกิริยาที่มีผลต่อแรงจูงใจให้บุคคลได้กระทำพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งลักษณะของสัญชาตญาณมีหลายประเภท คือ

1. สัญชาตญาณเกี่ยวกับการดำรงชีวิต
2. สัญชาตญาณเกี่ยวกับความตาย
3. สัญชาตญาณทางสังคม

3. ทฤษฎีการมีเหตุผล (cognitive theory) เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล ในการมีเหตุผลที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ เพราะบุคคลทุกคนมักจะมีสติปัญญา และความปรารถนาที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยความตั้งใจ

4. ทฤษฎีแรงขับ (drive theories) โดยปกติแล้วพฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ของบุคคลนั้นจะมีส่วนที่สัมพันธ์กับแรงขับภายในของแต่ละบุคคล แรงขับนั้นเป็นภาวะความตึงเครียดทางร่างกาย เป็นตัวกลางที่ทำให้ร่างกายได้มีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อขจัดความเครียดนั้นออกไป แรงขับจึงมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ แรงขับภายในร่างกายหรือแรงขับปฐมภูมิ และแรงขับทุติยภูมิ

แรงขับสามารถที่จะทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจตามระบบชีววิทยา (classification of biological drives) ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ประเภท

- 1.1 แรงขับเพื่อการอยู่รอดของชีวิต (vegetative drives)
- 1.2 แรงขับฉุกเฉิน (emergency drives)
- 1.3 แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์ (reproductive drives)
- 1.4 แรงขับเพื่อการศึกษา (educational drives)

และเฮิร์ซเบิร์ก (ไพศาล อานามวัฒน์. 2543: 17 – 19; อ้างอิงจาก Herzberg.1959: 45 – 49) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์ โดยสรุปออกมาเป็นแนวคิดตามทฤษฎีสองตัวประกอบ (two – factor theory) ซึ่งแบ่งออกเป็นปัจจัย 2 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจ มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจภายในที่เกิดจากงานที่ทำ เช่น ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ฯลฯ ปัจจัยจูงใจทำให้บุคคลเกิดความชื่นชอบ ยินดีในผลงานและความสามารถของตนเอง การตอบสนองปัจจัยเหล่านี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจที่จะตั้งใจทำงานอย่างสุดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ซึ่งได้แก่

1.1 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดี รวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับความยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานกลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่นโดยทั่วไป ซึ่งการยอมรับนับถือนี้บางครั้งอาจจะแสดงออกในรูปของการยกย่องชมเชย

1.3 ลักษณะของงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่อลักษณะงานว่างานนั้นเป็นงานที่ทำท้าทายความสามารถ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ยากง่าย จำเจหรือน่าเบื่อหน่าย

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานะหรือตำแหน่งของบุคคลในองค์กรในทางที่ดีขึ้น

1.6 การเจริญเติบโตก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง โอกาสที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งภายในหน่วยงานหรือองค์กร รวมทั้งการได้รับโอกาสให้พัฒนาทักษะและได้รับสิ่งใหม่ๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จะเอื้อต่อวิชาชีพของบุคคล

2. ปัจจัยค้ำจุน มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกของงาน เป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจในงานอันจะทำให้คนทำงานเป็นปกติได้เป็นเวลานาน ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คนทำงานได้แก่

2.1 เงินเดือน หมายถึง ความพึงพอใจในเงินเดือน ความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อเงินเดือนที่เพิ่มขึ้น

2.2 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การพบปะสนทนา ความเป็นมิตร การเรียนรู้งานจากผู้บังคับบัญชา การช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้บังคับบัญชา ความซื่อสัตย์ ความเต็มใจ รับฟังข้อเสนอแนะจากลูกน้อง ความเชื่อถือไว้วางใจลูกน้องของผู้บังคับบัญชา

2.3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การพบปะสนทนา ความเป็นมิตร การเรียนรู้งานในกลุ่ม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่ม

2.4 ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง การพบปะสนทนา และ ปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2.5 สถานะของอาชีพ หมายถึง องค์ประกอบของสถานะอาชีพที่ทำให้บุคคลรู้สึก ต่องาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง การมีอภิสิทธิ์ต่างๆ

2.6 นโยบายและการบริหารงาน การจัดการและการบริหารงานขององค์กร การให้อำนาจแก่บุคคลในการให้เขาดำเนินงานได้สำเร็จ ทั้งการติดต่อสื่อสารในองค์กร เช่น การที่ บุคคลจะต้องทราบว่าเขาทำงานให้ใคร นั่นคือ นโยบายขององค์กรจะต้องชัดเจนเพื่อให้บุคคล ดำเนินงานได้ถูกต้อง

2.7 สภาพแวดล้อมการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น แสง เสียง เครื่องมือ อุปกรณ์ และอื่นๆ รวมถึงปริมาณงานที่ รับผิดชอบ

2.8 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง สถานการณ์หรือลักษณะบางประการของงาน ที่ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ทำให้บุคคลมีความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่องานของเขา เช่น ถ้าองค์กรต้องการให้บุคคลย้ายที่ทำงานใหม่อาจจะไกลและทำให้ครอบครัวต้องลำบาก เป็นต้น

2.9 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในงาน ความมั่นคงขององค์กร

2.10 การปกครองบังคับบัญชา หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บังคับบัญชา ในการดำเนินงาน ความยุติธรรมในการบริหารงาน ตลอดจนความเต็มใจหรือไม่เต็มใจของ ผู้บังคับบัญชาในการให้คำแนะนำหรือมอบหมายความรับผิดชอบต่างๆ ให้ลูกน้อง

สรุปได้ว่า แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งเร้าที่เป็นเหตุชักนำให้บุคคลตัดสินใจ แสดงพฤติกรรมหรือกระทำอย่างใดอย่าง หนึ่ง เพื่อสนองความต้องการ เพื่อให้ไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

กินซ์เบิร์ก (สุวิทย์ ทวีทรัพย์. 2544: 26 - 28; อ้างอิงจาก Ginzberg. 1974: 15 – 17) อธิบายว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียวแต่เป็น การตัดสินใจที่สำคัญติดต่อกันไปแต่ละขั้นของกระบวนการมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการของอายุ แต่ละบุคคล ซึ่งเวลาเหล่านี้จะไม่หวนย้อนหลังไปอีก ดังนั้น เมื่อตัดสินใจไปแล้วจะกลับหลังไม่ได้

การเลือกเป็นกระบวนการมุ่งไปสู่เวลาข้างหน้า และจะจบลงด้วยการประนีประนอมระหว่างความสนใจความต้องการของตนเองกับความจริงในโลก ดังนั้นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพตามทฤษฎีนี้จึงมี 3 ประการ คือ

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ (process)
2. กระบวนการเลือกอาชีพจะย้อนกลับหลังไม่ได้ (irreversible)
3. การเลือกอาชีพจะมีการประนีประนอม (compromise) ขั้นตอนสุดท้ายระหว่าง

ความสามารถ ความสนใจ และความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม

นอกจากนี้ช่วงการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะของความคิดฝัน (fantasy period) อยู่ในช่วงอายุก่อน 11 ปี การเลือกอาชีพในระยะนี้เป็นการเลือกตามที่ตนเองต้องการเพียงด้านเดียว ผู้เรียนจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความต้องการที่จะเป็นเมื่อตนเองเป็นผู้หญิง ในระยะนี้ผู้เรียนยังไม่มีความสามารถในการประเมินขีดความสามารถของตนเอง ยังไม่คำนึงถึงโอกาสที่จะเป็นไปได้และขอบเขตความเป็นจริงและข้อจำกัดต่างๆ แต่เป็นการเลือกที่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ระยะนี้เป็นระยะแรกที่เกิดทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับงาน

2. ระยะที่ยังไม่ตกลงใจเลือกอาชีพที่แน่นอน (tentative period) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 11 ปี ถึง 17 ปี เป็นระยะที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้กว้างไกลมากขึ้น ผู้เรียนจะเริ่มรู้สึกและเกิดการยอมรับว่าชอบที่จะทำได้ดีในกิจกรรมบางประเภทเป็นการเริ่มตระหนักถึงความต้องการในการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต การพิจารณาเลือกอาชีพในระยะนี้ยังเป็นไปในลักษณะตอบสนองความพึงพอใจในอนาคตมากกว่าในปัจจุบัน และมีได้คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นและข้อจำกัดในอาชีพนั้นๆ ในระยะนี้สามารถแบ่งเป็นขั้นย่อยๆ ได้ 4 ขั้น คือ

2.1 การเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความสนใจ (interest stage) อยู่ในช่วงระหว่าง 11 ถึง 12 ปี ผู้เรียนพิจารณาวางแผนโครงการเลือกอาชีพจากความสนใจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเอง และส่วนมากจะสัมพันธ์กับความต้องการหรือจินตนาการในระยะความคิดฝัน (fantasy period)

2.2 การเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง (capacity stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 13 ถึง 14 ปี ผู้เรียนจะเริ่มประเมินความสามารถของตนเอง และพิจารณาเลือกอาชีพโดยใช้ความสนใจและความสามารถของตนเองเป็นหลักในการพิจารณา

2.3 การเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากค่านิยม (value stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 ถึง 16 ปี การเลือกอาชีพในระยะนี้จะเป็นการพิจารณาจากค่านิยมของผู้เรียน โดยจะเริ่มสังเกตว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ตนเองต้องการในชีวิต

2.4 ระยะการเปลี่ยนแปลง (transition stage) เป็นช่วงสุดท้ายของระยะนี้ โดยทั่วไปผู้เรียนจะเริ่มสุขุมขึ้น และพิจารณาสิ่งต่างๆ จากข้อเท็จจริงและตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงโครงสร้างของเศรษฐกิจและสังคม ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนเอง คนตระหนักได้ว่าการตัดสินใจจะเป็นผลต่อเนื่องไปในอนาคตด้วย ซึ่งในที่สุดคน

เริ่มจัดระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ ความสามารถทางอาชีพและคุณค่าของอาชีพให้มีความเหมาะสมกับตนเองและบทบาทเพศของตนได้

3. ระยะเวลาเป็นจริง (realistic period) อยู่ในช่วงอายุ 17 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ในขณะนี้ บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพ โดยการพิจารณาตนเองและพิจารณาอาชีพประกอบกันตามสภาพความเป็นจริงและข้อจำกัดต่างๆ เช่น โอกาสที่จะเตรียมการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้นๆ การเลือกอาชีพในขณะนี้จึงมิใช่การเพ้อฝันอีกต่อไปแต่เป็นการผสมผสานอ้อมชอบกันระหว่างความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและค่านิยมของตนเองกับโอกาสที่จะเป็นไปได้ในสภาพการณ์จริง ระยะเวลาแบ่งเป็นชั้นต่างๆ ได้ดังนี้

3.1 ระยะเวลาของการสำรวจอาชีพ (exploration stage) บุคคลจะสำรวจอาชีพต่างๆ ว่าอาชีพใดจะเหมาะสมกับเขาโดยคำนึงถึงความสนใจและค่านิยมของตนเอง เพื่อพยายามที่จะตัดสินใจให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น เช่น ลองเลือกเรียนวิชาต่างๆ หรือหาประสบการณ์ในการทำงาน

3.2 ระยะเวลาการรวมตัวของความคิดจะเลือกอาชีพ (crystallization stage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 ปีขึ้นไป ขั้นนี้บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ มีความชัดเจน เกิดการยอมรับในสภาพของตนและได้คำนึงถึงจุดประสงค์ของอาชีพที่ตนจะเลือก เป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก่อนที่จะเตรียมตัวฝึกฝนหาความรู้และประสบการณ์ในอาชีพที่ตนเองเลือก

3.3 ระยะเวลาการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงและหาความชำนาญ (specification stage) เป็นการตัดสินใจที่เฉพาะเจาะจงอาชีพลงไปและเริ่มวางแผนที่จะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง มิใช่เป็นเพียงการตกลงใจกว้างๆ ว่าประกอบอาชีพด้านใดเท่านั้น ในระยะนี้บุคคลจะหาความรู้เพิ่มเติมและฝึกฝนประสบการณ์เฉพาะอาชีพด้านใดด้านหนึ่งเพิ่มเติม เป็นการหาความรู้เพื่อเตรียมเลือกอาชีพใหม่ต่อไป

นอกจากนี้เคอร์รี่ (ชิตารัตน์ โพธิธรา. 2542: 28; อ้างอิงจาก Currie. 1975: 123.) กล่าวว่า ประสบการณ์ในชีวิตจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้เกี่ยวกับตนเองหรืออัตมโนทัศน์ และเกิดการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพ เกิดการผสมผสานระหว่างอัตมโนทัศน์การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพ โดยบุคคลจะตระหนักถึงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและงานอาชีพใน 7 ด้าน คือ

1. สังคมเศรษฐกิจ ตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพที่มีผลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตในสังคม
2. ครอบครัว ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัวและงานที่ตนในครอบครัวทำอะไรจะช่วยให้ได้เรียนรู้ในเรื่องของงานอาชีพ
3. ชุมชน – สิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลในชุมชนงานต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนและสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้ได้เรียนรู้ในเรื่องของงานอาชีพ
4. การศึกษา ตระหนักถึงเรื่องสำคัญของการศึกษา การได้รับรู้เพิ่มเติม การฝึกฝนทักษะในงานอาชีพที่มีต่อโอกาสและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

5. เพศ ตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

6. สภาพร่างกาย ตระหนักรู้ถึงบุคลิกลักษณะรูปร่าง สมรรถภาพทางกายและสภาพทางร่างกายที่เหมาะสมกับงานอาชีพ

7. เชื้อชาติ - สัญชาติ จะตระหนักรู้ถึงความแตกต่าง ในด้านเชื้อชาติ - สัญชาติที่มีต่อโอกาสและความเหมาะสมกับงานอาชีพ

ส่วนโร(ปารีสชาติ พรหมสุวรรณ. 2538: 30; อ้างอิงจาก Roe. 1964: 402) ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ (Roe's Theory of Vocational Choice) โดยมีแนวความคิด ดังนี้คือ

1. บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะกับบุคลิภาพ และสนองความต้องการของตน

2. ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการจูงใจ โดยมีแนวคิดว่าความต้องการของบุคคลจะทำให้เกิดแรงผลักดันต่อการกระทำต่างๆ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าคนเราเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการต่างๆ ของตน เช่น ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือ ความต้องการตำแหน่ง ความต้องการความมั่นคง ความต้องการทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความต้องการอิสรภาพ ซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันกับทฤษฎีขั้นตอนแห่งความต้องการ (hierarchy of needs) ของมาสโลว์ (Maslow) กล่าวคือ ความต้องการขั้นต่างๆ ของบุคคล จะได้รับการตอบสนองหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างปีติมารดา หรือผู้ปกครองของบุคคลนั้นซึ่งจะก่อให้เกิดบุคลิภาพ และบุคลิภาพนี้จะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลโดยบุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิภาพและสนองความต้องการของตน นอกจากนี้ โบร์ลิน และ กายส์เบิร์ก (Brolin and Gysberg. 1979: 260) กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเป็นช่วงสำคัญของพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้รู้จักตนเอง ได้พัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ได้พัฒนาทัศนคติที่ดีในเรื่องอาชีพ เริ่มที่จะมองเห็นคุณสมบัติของตนเองในการทำงานให้รู้ความแตกต่างและข้อกำหนดในงานแต่ละชนิดและได้รู้ถึงคุณสมบัติที่จำเป็นเพื่อความสำเร็จในการทำงาน

สำหรับฮอลแลนด์ (ปารีสชาติ พรหมสุวรรณ. 2538: 29; อ้างอิงจาก Holland. 1966: 53 – 59) อธิบายทฤษฎีการเลือกอาชีพ(Holland's Theory of Vocational Choice)ของบุคคลเป็นแบบฉบับของพฤติกรรมหรือบุคลิภาพที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ มีหลักการว่าบุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิภาพของตน ฮอลแลนด์ (Holland) ได้สร้างเครื่องมือสำหรับวัดความคิดนี้ออกมา 2 อย่างคือ เครื่องมือสำรวจความสนใจในอาชีพ vocational preference inventory-VIP และ self-directed search-SDS ทฤษฎีนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่ว่า ลักษณะของความสนใจในการเลือกอาชีพของบุคคลก็คือลักษณะของบุคลิภาพของบุคคลนั่นเอง ซึ่งฮอลแลนด์ได้แบ่งกลุ่มของความสนใจในการเลือกอาชีพออกไปตามลักษณะของกลุ่มคนดังนี้คือ

1. เป็นบุคคลที่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมการปฏิบัติเครื่องยนตร์กลไก (realistic) งานเกษตรกรรม เทคนิค ช่าง กีฬา เป็นต้น

2. เป็นบุคคลที่ชอบวิเคราะห์ประเมินผล (investigative) ออยากรู้อยากเห็น ชอบคิดค้นคว้า ยึดระเบียบกฎเกณฑ์ และมีความแน่นอน

3. เป็นบุคคลที่ชอบแสดงออกไม่คล้อยตามบุคคลอื่นๆ (artistic) เป็นคนชอบริเริ่มไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างมีอิสระ ไม่มีโครงสร้างมากนัก ใช้ความคิดฝันได้สะดวก

4. เป็นบุคคลที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น (social) ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ แต่ไม่ชอบให้ใครสั่ง ไม่ชอบอยู่ใต้บังคับบัญชาของใคร

5. เป็นบุคคลที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่น (enterprising) ใช้ทักษะทางการพูดจามองเห็นตนเองเป็นผู้นำเต็มตัว ชอบชักจูงชักนำให้ผู้อื่นคล้อยตามเป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลข การนับจำนวน (conventional) ชอบบทบาทที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตามหรือเชื่อฟัง เลี่ยงการโต้แย้ง

ดังนั้น บุคคลควรพิจารณาบุคลิกภาพของตนเอง และพิจารณาลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งฮอลแลนด์เน้นว่าการที่บุคคลรู้จักบุคลิกภาพของตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ มีความสำคัญมากในการเลือกอาชีพ ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุคคล (level of occupational choice) นั้นขึ้นอยู่กับการที่บุคคลประเมินตนเอง

ถ้าบุคคลมีบุคลิกภาพคงที่เหมาะสมสำหรับอาชีพหนึ่งอาชีพใด และได้รับความช่วยเหลือจากการได้รับข้อมูลทางด้านอาชีพ และการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแล้วจะทำให้เลือกอาชีพได้เหมาะสม ถ้าบุคคลได้มีบุคลิกภาพที่ไม่คงที่ในทางใดทางหนึ่งแล้ว หรือไม่มีความชอบหรือความสนใจในด้านใดเลยจะประสบปัญหา ในการเลือกอาชีพ

และซูเปอร์ (สุวิทย์ ทวีทรัพย์. 2544: 28 – 30; อ้างอิงจาก Super. 1969: 12 – 14) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางด้านอาชีพว่าเป็นพัฒนาการด้านหนึ่งของบุคคลซึ่งอัตราของการพัฒนาขึ้นอยู่กับลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสรีรวิทยา และสภาพเงื่อนไขเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้รวมถึงบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตของบุคคลนั้นๆ ด้วยการที่บุคคลได้พัฒนางานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพเฉพาะอย่างได้จำเจ จึงจะถือว่าเป็นผู้ที่มีความวุฒิภาวะของบุคคลอาจทำได้ถ้ามีข้อมูลเพียงพอและเข้าใจความหมายในข้อมูลของบุคคลนั้น

แนวคิดของซูเปอร์ (Super. 1969: 12 – 14) ได้รับความนิยมนำแพร่หลายมากที่สุดทฤษฎีหนึ่งในปัจจุบันแนวคิดของเขาได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาปรากฏการณ์นิยม เขาได้เน้นหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ขั้นพัฒนาการทางอาชีพ (vocational life stages) วุฒิภาวะทางอาชีพ (vocational maturity) ความนึกคิดเกี่ยวกับตนทางอาชีพ (vocational self – concept) และแบบแผนของอาชีพ (career patterns)

ซูเปอร์ (สุวิทย์ ทวีทรัพย์. 2544: 28 – 31; อ้างอิงจาก Super. 1969: 456 -461) ได้เสนอความรู้อันเป็นรากฐานเบื้องต้นของทฤษฎีนี้มีอยู่ 10 ประการ คือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual differences) เป็นหลักสำคัญทั้งด้านที่เกี่ยวกับการศึกษาและจิตวิทยาทางอาชีพ เพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้น การเลือกอาชีพของบุคคลย่อมแตกต่างกันระหว่างบุคคลด้วยความสามารถหลายๆ อย่างในตัวบุคคล (multipotentiality) บุคคลแต่ละคนมีขีดความสามารถประจำตัวของแต่ละ

บุคคลที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่จะนำเอาคนหนึ่งไปเปรียบเทียบกับคนหนึ่งนั้นไม่ได้ ทุกคนจะมีความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน

2. รูปแบบความสามารถในอาชีพ (occupational ability patterns) อาชีพแต่ละอาชีพจะมีรูปแบบของความสามารถเฉพาะของแต่ละอาชีพ เช่น ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ นั่นคือ อาชีพหนึ่งๆ ก็ต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพต่างไปจากอีกอาชีพหนึ่ง

3. การเลียนแบบและบทบาทของรูปแบบ (identification and role of models) บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดามารดา หรือบุคคลอื่นในด้านการประกอบอาชีพ เด็กวัยรุ่นจะสนใจอาชีพโดยการเลียนแบบจากอาชีพผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงควรเป็นรูปแบบที่ดีให้แก่เด็ก

4. ความต่อเนื่องของการตัดสินใจ (continuity of adjustment) การที่บุคคลจะเลือกอาชีพอะไรนั้น การตัดสินใจเลือกจะต้องจัดให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน (continuous process) ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ทำงานอยู่รวมทั้งอัตมโนทัศน์ (self – concept) ของตนเองย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ ดังนั้น การเลือกและการตัดสินใจก็ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป

5. ช่วงชีวิต (life stage) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้นๆ ดังต่อไปนี้

5.1 ขั้นตอนการเจริญเติบโต (growth stage) ขั้นของการเจริญเติบโตเริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 ปี

5.2 ขั้นตอนการสำรวจ (exploration stage) ขั้นของการสำรวจระหว่างอายุ 15 – 24 ปี เป็นช่วงที่บุคคลพยายามทำความเข้าใจตนเอง ทดลองบทบาทผู้ใหญ่ เช่น การเลือกคู่ การเลือกอาชีพ และการเลือกหาตำแหน่งในสังคม

5.3 การสร้างฐานะ (establishment) ขั้นตอนของการสร้างฐานะระหว่างอายุ 25 – 44 ปี เป็นช่วงที่บุคคลคิดมีครอบครัว มีบทบาทในสังคม มีอาชีพแน่นอน มีงานทำมั่นคงและบ้านอาศัย

5.4 ขั้นตอนการรักษา (maintenance stage) ขั้นของชีวิตที่มั่นคงระหว่างอายุ 25 – 44 ปี เป็นช่วงที่เห็นความสำคัญของครอบครัว พยายามที่จะมีหน้ามีตา หาความก้าวหน้าในการทำงาน

5.5 ขั้นตอนความเสื่อม (decadent stage) ขั้นของความเสื่อม ตั้งแต่อายุ 65 ปี ขึ้นไป เป็นช่วงที่ทำงานน้อยลง มีความรับผิดชอบและบทบาทในสังคมน้อย

6. แบบแผนของอาชีพ (career patterns) เป็นต้นว่า ระดับของอาชีพความมั่นคงในการประกอบอาชีพ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนของอาชีพของบุคคล คือ ระดับของสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญา บุคลิกภาพและโอกาสที่เขาได้รับ ตลอดจนการปรับตัวในอาชีพ

7. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทาง (development can be guided) การพัฒนาอาชีพในทุกช่วงชีวิตของบุคคล ควรได้รับการแนะนำอย่างเหมาะสม และเปิดโอกาสให้ได้ทดลองฝึกฝนด้วยตนเองตามสมควร เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคคลนั้น

8. การพัฒนาอาชีพเป็นผลของกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (development : the result of interaction) สิ่งแวดล้อมในชีวิตของบุคคล เป็นต้นว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การศึกษาจากโรงเรียน โดยบุคคลจะนำข้อมูลเหล่านี้มาประเมินและพัฒนาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และทดลองวางแผนเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจหรือมีความถนัดนั้น อันจะเป็นส่งเสริมการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self – concept) ทำให้เกิดความเข้าใจและรู้จักประเมินความถนัดความสนใจ และความสามารถของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลยอมรับความต้องการด้านต่างๆ ของตนกับโอกาสที่จะเป็นไปได้จริง

9. ความไม่คงที่ของแบบแผนอาชีพ (the dynamic of career patterns) แบบแผนของอาชีพขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจของบิดามารดา สถิติปัญญา ความสามารถ และความสนใจของบุคคลตามช่วงชีวิต ระหว่างขั้นของการเจริญเติบโต (growth stage) และระยะต้นของการสำรวจตนเองและอาชีพ (exploration stage) บุคคลจะเริ่มมีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยในกระบวนการพัฒนาอาชีพและช่วงหลังของขั้นของการสำรวจตนเองและอาชีพ (late exploration stage) จะพัฒนามาถึงขั้นของการวางรากฐาน (establishment stage) และขั้นของการสร้างความมั่นคงในชีวิต (maintenance stage)

10. ความพึงพอใจในงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานะ และบทบาทของบุคคล (job satisfaction : individual differences, status and role) บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในงาน ถ้านงานนั้นสอดคล้องกับชีวิตความสามารถและบุคคลได้มีสถานะและบทบาทในงานนั้นตามที่เขาคต้องการ ระดับความพอใจขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self – concept) ของบุคคล งาน คือ วิถีทางของชีวิต (work is a way of life) การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จและมีความพึงพอใจในงานและวิถีชีวิตของตนเองนั้น ขึ้นกับการที่บุคคลนั้นได้ทำงานตรงกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของตนเอง

สรุปได้ว่า แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมีอยู่หลายแบบ การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับความต้องการของบุคคลเพื่อสนองความต้องการต่างๆ ของตนเอง บุคคลควรพิจารณาบุคลิกภาพของตนและพิจารณาลักษณะงานเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง และจะได้พัฒนาตนให้นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

แรงจูงใจที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลโดยตรงต่อการเลือกศึกษาต่อมีหลายประการ อาทิ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motivation) ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรค ฝ่าฟันกระทำการสิ่งยากๆ ให้ประสบผลสำเร็จ เป็นความปรารถนาที่จะกระทำการสิ่งใดๆ ให้สำเร็จโดยเร็วที่สุด และได้ผลดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สูง

จะบรรลุผลสำเร็จการศึกษาและมีความมานะพยายามที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป (รังรอง สีทองดี. 2535: 37) ส่วนทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526: 32) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาว่า แรงจูงใจในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และโอกาส ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวหันเหเข้าสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญก็คือ ต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรัก และชอบที่จะทำ เป็นต้น บางครั้งการเลือกเรียนสาขาวิชาต่างๆ ของเด็กวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับค่านิยมของพ่อแม่ พี่น้อง และเพื่อน โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ส่วนในเรื่องการสนับสนุนของครอบครัว ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมักจะพยายามส่งเสียบุตรหลานให้ได้เรียนในระดับสูงสุดเท่าที่สติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้ อาจเรียนจนถึงระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ส่วนครอบครัวใดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีไม่อาจส่งบุตรหลานให้เรียนถึงระดับอุดมศึกษาได้ ก็จำเป็นต้องให้ออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวก่อน เมื่อมีโอกาสในภายหลังและถ้ามีความสนใจจึงกลับเข้าศึกษาต่อใหม่ ในการเข้าศึกษาของคนกลุ่มหลังนี้มักจะมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่มแรก กล่าวคือ คนกลุ่มหลังนี้มักจะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย และพจน์ สะเพียรชัย (2525: 8) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาระดับต่างๆ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาว่า นับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมไปปริญญา และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีและไม่มีงานทำ ซึ่งจากการพิจารณาการศึกษาที่ผ่านมาปรากฏชัดอย่างหนึ่งคือ การศึกษาได้รับการยอมรับให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เมื่อทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาเช่นนี้ ทุกคนจึงต้องการและไฝหา

สำหรับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับเหตุผลในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านลักษณะของสถาบัน สถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีคุณภาพเป็นเหตุผลสำคัญที่บุคคลเลือกเข้าศึกษาต่อ สถาบันเหล่านี้จะต้องมีลักษณะดังที่ พรณราย ประสิทธิ์นราพันธ์ (2547 : 31) กล่าวว่า สถาบันที่มีคุณลักษณะที่มีคุณภาพต้องเป็นสถาบันที่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ คณาจารย์มีคุณภาพทางวิชาการสูงและมีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาประเภทต่างๆ ดังนี้ เปรมชัย สโรบล (2542: 65) ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจในการศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าของนักเรียนเตรียมทหาร พบว่านักเรียนมีความภาคภูมิใจในเกียรติยศชื่อเสียงที่ได้รับจากการจบสถาบันนี้ ภาคภูมิใจในเครื่องแบบของสถาบัน เป็นสถาบันที่ขัดเกลาให้เป็นผู้มีวินัยและคุณธรรม เมื่อจบการศึกษาจาก รร.จปร.แล้วจะได้รับการแต่งตั้งยศเป็น ร.ต. การที่ได้จบจากสถาบันนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ว่ามีความเป็นทหารอาชีพหรือลูกหม่อมมากกว่าผู้ที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นแล้วมารับราชการทหาร ส่วนพัชณีญา วิเชียร (2547: 76) ศึกษาเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในโครงการบริการวิชาการภายนอก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะสถาบัน ด้านบริบททางสังคม ด้านการประกอบอาชีพ เป็นเหตุจูงใจ

ในระดับมาก ซึ่งมีตัวแปรย่อย เรียงตามลำดับคือ มีความต้องการทางด้านอาชีพ มีความรู้ต่อสายอาชีพที่จำเป็นต่อการทำงาน มีการเพิ่มทักษะทางอาชีพที่สูงขึ้น และเป็นบันไดก้าวไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ อังศุโชติ บวรกิตติวงศ์ ;และอภิชัย บวรกิตติวงศ์ (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเข้าเรียน และแนวโน้มการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษาที่เลือกเข้าเรียนในคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีแรงจูงใจเนื่องมาจาก อิทธิพลทางด้านสถาบันที่ศึกษา อิทธิพลทางด้านบุคคล อิทธิพลทางด้านความจำเป็น และอิทธิพลทางการเงิน

2. ด้านการประกอบอาชีพ การเลือกประกอบอาชีพเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งในการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากส่งผลต่อการดำรงชีวิตใน 3 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงในงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านความพึงพอใจในงาน ในด้านความมั่นคงในงาน การประกอบอาชีพนั้นก็จะมีความมั่นคงในงานและการดำรงชีวิต มีผลดีต่ออารมณ์และการปรับตัวในชีวิตครอบครัวดีทำให้เกิดความสำเร็จในชีวิต และเกิดความพึงพอใจในอาชีพที่ตนทำ (ปิยะนุช ชันสาครกิตติ. 2545: 35) นอกจากนี้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อที่เป็นเหตุผลต่อการประกอบอาชีพ ได้แก่ อุไรวรรณ โพธิ์เวชเทวัญ (2539: 83) ได้ศึกษาสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรธุรกิจศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีค่าเฉลี่ยของสิ่งจูงใจในระดับสูง 10 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ความสนใจในการประกอบอาชีพธุรกิจ ความศรัทธาในชื่อเสียงของสถาบันที่เปิดสอน สามารถประกอบอาชีพธุรกิจอื่นชอบเรียนวิชาเกี่ยวกับธุรกิจ ต้องการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เห็นความก้าวหน้าของการทำงานด้านธุรกิจ เห็นความสำเร็จของบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการธุรกิจ สร้างทางเลือกในการเลือกอาชีพ และขยายโลกทัศน์ของตนเอง ส่วนพจมาศ กาญจนสุนทร (2547: 86) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า แรงจูงใจ 4 ด้าน คือด้านความถนัดและความสนใจในวิชาชีพ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง และด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นแรงจูงใจในระดับมาก ยกเว้นด้านอิทธิพล การชักจูงจากบุคคลที่เกี่ยวข้องมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง ส่วนโรเชิน เบิร์ก และคนอื่นๆ (ทองหล่อ นาคหอม. 2535; อ้างอิงจาก Rosenberg. 1970: 215 – 216) ศึกษารวบรวมค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่าค่านิยมที่สำคัญมีได้อยู่ที่การมีรายได้ดี และเกียรติภูมิสูงเท่านั้น แต่อยู่ที่ความพอใจด้านอื่นๆ อีก ซึ่งรวบรวมได้ 9 ประการ คือ

1. เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความสามารถและความถนัดพิเศษ
2. เป็นงานที่มีรายได้ดี
3. เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าที่จะอยู่กับวัตถุสิ่งของ
4. เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้เต็มที่
5. ทำให้มีเกียรติและสถานภาพทางสังคมสูง
6. มีอนาคตที่มั่นคงปลอดภัย

7. เปิดโอกาสให้มีอิสระอย่างเต็มที่
8. เปิดโอกาสให้ใช้ภาวะผู้นำ
9. เปิดโอกาสให้ได้ช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

นอกจากนี้เพาเวลล์ และบลูม (ภุมรี ออมลี. 2544; อ้างอิงจาก Powell & Bloom. 1971: 528) ได้ศึกษาปัจจัยในการพิจารณาเลือกอาชีพของนักศึกษา จำนวน 924 คน จากหลายมลรัฐในสหรัฐอเมริกา พบว่า นักศึกษาชายและหญิงตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองเหมือนกัน และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาชาย ได้แก่ บิดา คนรู้จักคุ้นเคย ญาติ ครู เพื่อน พระและแพทย์ ตามลำดับ องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาเลือกอาชีพ ได้แก่ รายได้ ความเพลิดเพลิน ความสนใจ ความมั่นคงปลอดภัย โอกาสก้าวหน้าและความพึงพอใจตามลำดับ ส่วนชื่อเสียงประเภทของงานและความสำเร็จมีความสำคัญรองลงมา ส่วน ฮูล (พัชนีญา วิเชียร. 2547; อ้างอิงจาก Houle. 1961: 15–16) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ.1960 พบว่าผู้ใหญ่เข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจที่ต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. มาเรียนอย่างมีเป้าหมาย (Goal Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ หรือมาเรียนอย่างมีความหมาย โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือในชีวิตประจำวัน

2. มาเรียนเพื่อต้องการเข้าร่วมกิจกรรม (Activity Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือต้องการมีเพื่อนหรือเพื่อขจัดความเหงา โดยมีได้หวังที่จะนำความรู้ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

3. มาเรียนเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้ (Learning Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะมีใจรักเรียน ต้องการใช้ความสามารถในการเรียนให้มากที่สุด โดยมีได้หวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับชีวิตประจำวันแต่อย่างใด นอกจากนี้ เอ็ดดี้ (จิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน. 2544; อ้างอิงจาก Eddy. 1969: 19-21) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมของรัฐหลุยเซียนา จำนวน 741 คน พบว่า บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาวิชาเรียนต่อ ส่วนระดับการศึกษาของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเลือกสาขาวิชาเรียนต่อของเด็กมากกว่าความมีชื่อเสียงในอาชีพของบิดา มารดา การเลือกสาขาวิชาเรียนต่อของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ ความสามารถ ค่าตอบแทน และบิดา มารดา บุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาวิชาชีพ ตามลำดับ ส่วนลีออน (ภุมรี ออมลี. 2544; อ้างอิงจาก Lyon. 1977: 1269-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านประสบการณ์ ปัจจัยจูงใจและบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพไว้แล้ว จำนวน 82 คน กับพวกที่ยังไม่ได้ตัดสินใจ จำนวน 87 คน การวิจัยพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกอาชีพไว้แล้วมีความคุ้นเคยกับอาชีพของบิดา และต้องการมีอาชีพตามบิดา มารดา และอัมพร ณ สงขลา (2539: 76-77) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ทั้ง 4 ด้าน พบว่า เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับ

บัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ รวมทุกด้านเป็นเหตุจูงใจปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประกอบอาชีพเป็นเหตุจูงใจมาก ด้านลักษณะสถาบัน และด้านบริบทของสังคมเป็นเหตุจูงใจปานกลาง ส่วนด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นเป็นเหตุจูงใจน้อย

3. ด้านความสนใจของตนเอง ความสนใจของตนเอง เป็นอีกแรงจูงใจหนึ่งที่ทำให้บุคคลเลือกศึกษาต่อ แรงจูงใจด้านนี้เกี่ยวข้องกับการทุ่มเท ความพยายาม และความเอาใจใส่ของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความหรือแปลความหมายของสถานการณ์ที่ตนประสบ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นไปได้ที่จะกระทำ (action possibilities) อันเป็นความพยายามและความเอาใจใส่ที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด เป็นการตระหนักรู้เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะกระทำหรือเลือกกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ 2) ความเชื่อในพลังความสามารถแห่งตน (sense of self – efficacy) ซึ่งหมายถึง เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งนั้นได้ ด้านความตั้งใจที่จะพยายามทำให้ได้ผลตอบแทนให้แก่ตนเองในทางที่ดีที่สุด โดยเกี่ยวข้องกับการปัจจัยประสบการณ์ในอดีตของตนเอง ประสบการณ์จากการกระทำของผู้อื่น และการโน้มน้าวชักจูงจากบุคคลอื่น เช่น การให้กำลังใจ เพื่อให้กระทำสำเร็จ 3) เป้าหมายที่กำหนดแนวทางในการกระทำ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่คาดหวัง (พวงรัตน์ บำรุงพันธ์. 2550: 18-20; อ้างอิงจาก Martin Maehr's Theory) นอกจากนี้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อด้านความสนใจของตนเอง ดังนี้ ธีรวิวัฒน์ ภัทรปรีชา (2524: 62) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยจูงใจในการเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก 9 แห่ง ทั้งมหาวิทยาลัย ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่า องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจหรือมีอิทธิพลให้นิสิตนักศึกษาเลือกวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอก ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านความถนัดและความสนใจ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านอิทธิพลของครูด้านอิทธิพลของค่านิยมในภาษาฝรั่งเศส ส่วนปัจจัยจูงใจ ด้านอิทธิพลของบุคคลแวดล้อม ซึ่งได้แก่ บิดา มารดาและ เพื่อน และสว่างจิตร์ พัทธมณีปกรณ์ (2541: 78-79) ได้ศึกษาเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักศึกษาศาสนาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาศาสนาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีเหตุจูงใจโดยรวมในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับมาก โดยมีเหตุจูงใจรองลงมาคือ เหตุจูงใจด้านการยอมรับในสังคม ด้านความถนัดความสนใจในอาชีพ และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องตามลำดับ นอกจากนี้ โบเชียร์ (นันทาศรีสงทรัพย์. 2545; อ้างอิงจาก Boshier. 1971: 3-26) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนต่อของผู้ใหญ่ในประเทศแคนาดา นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา โดยสร้างเครื่องมือหรือแบบการศึกษาเข้าเรียนต่อ (Education Participation Scale หรือ EPS) และนำไปทำการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจเป็น 14 ด้านคือ

1. แรงจูงใจด้านความต้องการช่วยเหลือสังคม
2. แรงจูงใจด้านการติดต่อทางสังคม
3. แรงจูงใจด้านการเพิ่มพูนความรู้ตามการชี้นำของตนเอง
4. แรงจูงใจด้านประเพณีปัญญา
5. แรงจูงใจด้านเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพตามการชี้นำของตนเอง

6. แรงจูงใจด้านการทำตามระเบียบของสังคม
7. แรงจูงใจด้านการเตรียมตัวเพื่อการศึกษา
8. แรงจูงใจด้านความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ
9. แรงจูงใจด้านการทดแทนด้านสังคม
10. แรงจูงใจด้านการหลบเลี่ยงรายการโทรทัศน์
11. แรงจูงใจด้านการพัฒนาตนเองและหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่าย
12. แรงจูงใจด้านการฝึกปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
13. แรงจูงใจด้านการเสริมความรู้ในส่วนที่ขาดอยู่

และวาสนา เจริญวิเชียรฉาย (2531: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องสิ่งจูงใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาทั้งหมดที่เรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2529 จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า ในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักศึกษานั้น เพราะได้รับปัจจัยจูงใจด้านความรัก ความสนใจและความถนัดในสาขาวิชาชีพศิลปหัตถกรรม อยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่เป็นปัจจัยจูงใจมากกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง ด้านความมั่นคง และ ความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความคิดเห็นส่วนตัวด้านความจำเป็นในบางประการ และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

4. ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น เป็นแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับความต้องการในการเลือกศึกษาอีกประการหนึ่ง โดยการเลือกศึกษาต่อมักจะได้รับการสนับสนุนจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในการกำหนดทางเดินของชีวิตเพื่อก้าวสู่ในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการควรจะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของตนเอง และรู้จักสภาพที่แท้จริงของตนเอง ดังที่ มนัสวีร์ บุญเปี่ยม (2523: 52) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก พบว่า แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ แรงจูงใจด้านบทบาทของบิดา มารดาหรือญาติที่เป็นทหาร การสนับสนุนของครอบครัว ความชอบปฏิบัติงานในอาชีพพยาบาล การชักชวนของเพื่อน และความต้องการยศว่าที่ร้อยตรีหญิง และสมพงศ์ จิตจรสอำพัน (2540: 48) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายวิชาบริหารธุรกิจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพฯ พบว่า องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านลักษณะของงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องการ และด้านลักษณะของสถาบันเป็นองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในระดับมาก นักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาต่างกันมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจด้านคุณลักษณะส่วนตัว และด้านลักษณะของงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องการแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาโดยทั่วไปนั้นขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคม ความมีชื่อเสียงของสถาบัน ความพอใจและความต้องการส่วนตัว ความมั่งคั่งของคนในสังคม โอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน ความเชื่อถือศรัทธาในสถาบันที่ตนเลือกเข้าศึกษาต่อ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง บิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท บรรพบุรุษและความพร้อมของสถานที่เรียน เป็นต้น ซึ่งสามารถรวบรวมได้ 4 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านลักษณะของสถาบัน แรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพ แรงจูงใจด้านความสนใจของตนเอง และแรงจูงใจด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

การจัดการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ในอดีตงานศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางค์ และช่างศิลป์ได้รับการอุปถัมภ์อยู่ภายใต้พระบารมีของพระมหากษัตริย์พระบรมราชานุวงศ์ หรือได้รับการอนุเคราะห์จากขุนนางผู้ใหญ่ คหบดีรวมทั้งนักบวช ต่อมาเมื่อมีการสถาปนากรมศิลปากรขึ้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสืบทอด สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งสถานศึกษานาฏดุริยางค์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นโรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนสังคีตศิลป์ โรงเรียนนาฏศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ได้จัดตั้งสถานศึกษาในชื่อโรงเรียนประณีตศิลป์ และเป็นวิทยาลัยช่างศิลป์ต่อมาตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2541 มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากรตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการยกระดับการศึกษาวิชาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญา และอาศัยความตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2545 ทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัยมารวมอยู่ด้วย ส่งผลให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นนามพระราชทานที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานแก่สถาบัน ซึ่งหมายถึง สถาบันผลิตบัณฑิตทางศิลปะแห่งความเจริญ เป็นการยกระดับการศึกษาด้านดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์ เพื่อนำศิลปะมาพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศไทย ประกอบด้วย 3 คณะ ได้แก่ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา

เครื่องหมายของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นรูปพระพิฆเนศวรประทับนั่งในลักษณะเฉยนิ่งเล็กน้อยในกรอบวงกลม ด้านบนมีลวดลายไทยยกสูง ด้านล่างกรอบเป็นแถบริบบิ้น ภายในมีชื่อ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สีประจำสถาบัน คือ สีเขียว สีประจำคณะศิลปวิจิตร คือ สีชมพู สีประจำคณะศิลปนาฏดุริยางค์ คือ สีแสด สีประจำคณะศิลปศึกษา คือ สีฟ้า

ปรัชญาการศึกษา

สถาบันมีปรัชญาการศึกษาระบุว่า “สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาด้านศิลปะที่มุ่งสร้างสรรค์ศาสตร์แห่งศิลป์ ผลิtbัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางศิลปะควบคู่คุณธรรมเพื่อผดุงรักษาและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ

พันธกิจ/หน้าที่

1. จัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ทั้งไทยและสากล และศิลปวัฒนธรรมในระดับปริญญาหรือต่ำกว่าปริญญา
2. จัดการอบรม วิจัย ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง และให้บริการทางวิชาการด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ทั้งไทยและสากล
3. ทำนุบำรุง รักษา พัฒนา และให้การศึกษาค้นคว้าศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ทั้งไทยและสากล
4. ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. ปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติการของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

การดำเนินงานตามพันธกิจ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2548: 23 – 26)

1.การจัดการศึกษา

ปัจจุบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศ.บ.) และศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) ใน 3 คณะวิชา คือ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา จำนวน 25 หลักสูตร โดยคณะศิลปวิจิตร เรียนที่วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษาเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์วังหน้า และได้เปิดเครือข่ายห้องเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาคอีก 9 แห่ง เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ครู 5 ปี) โดยมีโครงสร้างหลักสูตรตามสำนักงานคณะกรรมการสำนักงานการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการทั้งหลักสูตรต่อเนื่องและหลักสูตร 4-5 ปี ดังนั้น คณะศิลปวิจิตร มีหน้าที่ผลิตศิลปิน ประกอบด้วย 3 ภาควิชา

1) ภาควิชาศิลป์ไทย

- แขนงวิชาการออกแบบศิลปะสถาปัตยกรรมไทย
- แขนงวิชาจิตรกรรมไทย
- แขนงช่างสิบหมู่ (ช่างรัก)
- แขนงวิชาช่างสิบหมู่ (ช่างเขียน)

2) ภาควิชาศิลปกรรม

- สาขาวิชาจิตรกรรม
- สาขาวิชาประติมากรรม
- สาขาวิชาภาพพิมพ์

- สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

3) ภาควิชาการออกแบบ

- วิชาการออกแบบตกแต่งภายใน

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถไปเป็นศิลปินอิสระ ลูกจ้างหน่วยงานเอกชน รับราชการ เป็นอาจารย์ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ มีหน้าที่ผลิตศิลปิน ประกอบด้วย 2 ภาควิชา

1) ภาควิชานาฏศิลป์

- สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย

2) ภาควิชาดุริยางคศิลป์

- สาขาวิชาดนตรีไทย
- สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพอิสระ นักออกแบบเครื่องแต่งกาย ออกแบบชุดการแสดง ช่างแต่งหน้านักแสดง ครูสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา รับราชการ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เฉพาะงาน

คณะศิลปศึกษา มีหน้าที่ผลิตครูสอนศิลปะ ประกอบด้วย 2 ภาควิชา

1) ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา

- วิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา
- วิชานาฏศิลป์สากลศึกษา

2) ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา

- สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา
- แขนงวิชาดนตรีไทย
- แขนงวิชาคีตศิลป์ไทย
- สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา
- แขนงวิชาดนตรีสากล
- แขนงวิชาคีตศิลป์สากล

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพครูสอนศิลปะในการศึกษาทุกระดับเป็นศิลปินอิสระด้านการแสดง รับราชการ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.การวิจัย

ในฐานะที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา จึงต้องส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรของสถาบันทำงานวิจัย โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำศิลปะนิพนธ์ก่อนสำเร็จการศึกษา และจัดสรรเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อ

สนับสนุนคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในการทำงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อสร้างองค์ความรู้นำไปสู่ความเป็นเลิศด้านศิลปวัฒนธรรมต่อไป

3.การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมโดยตรง ดังนั้นหน้าที่สำคัญ คือ การทำนุบำรุง รวมทั้งการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ต่อไป หลักสูตรและกิจกรรมของสถาบันจึงมุ่งปลูกฝังและเสริมสร้างให้มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม โดยสนับสนุน ส่งเสริมให้นักศึกษาส่งผลงานศิลปกรรม การแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี เข้าประกวดในโอกาสต่างๆ ได้รับรางวัลมาหลายรางวัล นอกจากนี้ ได้จัดกิจกรรมแสดงและร่วมแสดงกับสำนักการสังคีต วิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4.การบริการทางวิชาการแก่สังคม

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้จัดบริการด้านศิลปะแก่สังคม โดยจัดอบรมระยะสั้นแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป คณาจารย์ของสถาบันได้รับเชิญเป็นวิทยากร อาจารย์พิเศษ กรรมการ และที่ปรึกษาในด้านศิลปะแก่หน่วยงานอื่น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ พบว่าแรงจูงใจในการศึกษาต่อสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ของนักศึกษามีเหตุผลที่เกิดจาก แรงจูงใจด้านลักษณะของสถาบัน แรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพ แรงจูงใจด้านความสนใจของตนเอง และแรงจูงใจด้านการทำความต้องการของผู้อื่น ทำให้บุคคลได้ตัดสินใจในการเลือกเรียนที่สถาบันแห่งนี้เพื่อความก้าวหน้าของตนเองและก่อให้เกิดความสำเร็จที่ตนเองได้หวังไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากคณะศิลปวิจิตร 374 คน คณะศิลปนาฏดุริยางค์ 214 คน และคณะศิลปศึกษา 687 คน รวมเป็นนักศึกษาทั้งสิ้น 1,275 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2550 โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 459 คน และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมต่อการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยเป็นชั้นปีละ 30 คน ได้แก่กลุ่มตัวอย่างจากคณะศิลปวิจิตร ชั้นปีที่ 2 คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ชั้นปีที่ 3 และคณะศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 2 แล้วจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามคณะวิชา โดยการเทียบสัดส่วน จำแนกเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะศิลปวิจิตร จำนวน 156 คน คณะศิลปนาฏดุริยางค์ 158 คน และคณะศิลปศึกษา 168 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 482 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะวิชาและชั้นปี

ชั้นปี	คณะศิลปวิจิตร		คณะศิลปนาฏดุริยางค์		คณะศิลปศึกษา		รวมทั้งสิ้น	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	84	31	51	36	155	38	290	105
2	36	30	78	55	121	30	235	115
3	92	34	33	30	126	31	251	95
4	162	61	52	37	285	69	449	167
รวม ทั้งสิ้น	374	156	214	158	687	168	1,275	482

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำความต้องการของผู้อื่น โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา วารสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert)

3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และ 2 มาสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แบบสอบถามมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำความต้องการของผู้อื่น ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิลำเนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของสถาบัน จำนวน 15 ข้อ ด้านการประกอบอาชีพ 10 ข้อ ด้านความสนใจของตนเอง จำนวน 13 ข้อ และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น จำนวน 9 ข้อ รวมเป็นข้อคำถามทั้งสิ้น 47 ข้อ

ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของคำตอบไว้ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลดังกล่าวในระดับมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลดังกล่าวในระดับมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลดังกล่าวในระดับปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลดังกล่าวในระดับน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อจากเหตุผลดังกล่าวในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อจากเหตุผลดังกล่าวในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อจากเหตุผลดังกล่าวในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อจากเหตุผลดังกล่าวในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อจากเหตุผลดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในด้านเนื้อหา และภาษา

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try-out)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 190) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้ในแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535: 139) หลังจากผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 47 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์แล้ว พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ขึ้นไป จำนวน 39 ข้อ ส่วนข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึง 1.75 จำนวน 8 ข้อผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทนิพนธ์

7. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1970 : 161) โดยค่าความ

เชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีค่าความเชื่อมั่น รวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.876

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อ 1 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านความต้องการของผู้อื่น วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านจำแนกตามเพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิภาค วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination power) โดยการใช้การทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Ferguson.1981: 108)

2.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1970: 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบสมมติฐานที่เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson.1981: 178)

3.2 การทดสอบสมมติฐานที่เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance) (Ferguson.1981: 190 - 299) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธ สมมุติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม ใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตาม เพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิภาค โดยการใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และ
ค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 422	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	186	44.08
หญิง	236	55.92
รวม	422	100.00
2. ระดับที่สำเร็จการศึกษา		
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	318	75.36
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	104	24.64
รวม	422	100.00
3. ภูมิลำเนา		
กรุงเทพฯ / ปริมณฑล	221	52.37
ต่างจังหวัด	201	47.63
รวม	422	100.00
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
สูง	164	38.86
ปานกลาง	215	50.95
ต่ำ	43	10.19
รวม	422	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 422	ร้อยละ
5. อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง		
รับราชการ	106	25.12
รัฐวิสาหกิจ	37	8.77
เกษตรกร	46	10.90
ค้าขาย / ธุรกิจ	143	33.89
อื่นๆ	90	21.33
รวม	422	100.00
6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
สูง	91	21.56
ปานกลาง	235	55.69
ต่ำ	96	22.75
รวม	422	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 422 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 55.92 เพศชายจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 44.08 นักศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 75.36 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 24.64 นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพฯ / ปริมณฑลจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 52.37 อยู่ต่างจังหวัดจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 47.63 นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 50.95 ระดับสูงจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 38.86 ระดับต่ำจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.19 นักศึกษาส่วนใหญ่บิดามารดา / ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 33.89 รับราชการจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 25.12 อาชีพอื่นๆจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 เกษตรกรจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 8.77 นักศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางจำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 55.69 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 21.56

ตอนที่ 2 การศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3-13

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	จำนวน (คน) n = 422		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	4.00	0.54	มาก
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.85	0.59	มาก
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.91	0.54	มาก
4.ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น	3.15	0.92	ปานกลาง
รวม	3.72	0.52	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่นักศึกษามีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน เป็นรายชื่อ

ด้านลักษณะของสถาบัน	จำนวน (คน) n = 422		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงโดดเด่นเรื่องการจัดการศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์	4.02	0.90	มาก
2. คณาจารย์ของสถาบันมีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญทางศิลปะหลายด้าน	4.33	0.73	มาก
3. คณาจารย์ของสถาบันเป็นศิลปินแห่งชาติและมีชื่อเสียง	4.20	0.86	มาก
4. เป็นสถาบันที่เปิดสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หลายสาขาที่สนองความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน	4.12	0.84	มาก
5. การสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้จะทำให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญทางสาขาศิลปะที่เลือกศึกษา	4.21	0.74	มาก
6. การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อเน้นการสอบวัดความสามารถด้านวิชาชีพมากกว่าวิชาการ	4.10	0.82	มาก
7. คณาจารย์ของสาขาที่เปิดสอนมีความเชี่ยวชาญมากกว่าคณาจารย์ของสถาบันอื่นๆ ที่เปิดสอนในสาขาวิชาเดียวกัน	4.05	0.81	มาก
8. สาขาที่เปิดสอนมีประโยชน์ต่องานด้านศิลปะแขนงต่างๆ	4.12	0.76	มาก
9. สถาบันเปิดสอนด้านศิลปะหลายสาขาวิชาตอบสนองความต้องการของสังคม	3.93	0.80	มาก
10. สถาบันมีชื่อเสียงในการสร้างสรรค์ความเจริญของสังคมทางศิลปะด้านต่างๆ	3.96	0.84	มาก
11. สถาบันจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ	3.67	0.90	มาก
12. สถาบันมีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอนด้านศิลปะต่างๆ	3.93	0.83	มาก
13. ศิษย์เก่าของสถาบันสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันให้เป็นที่รู้จักในสังคม	3.80	0.88	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านลักษณะของสถาบัน	จำนวน (คน) n = 360		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
14.สถาบันเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเหมาะสม	3.84	0.91	มาก
15.สถานที่ตั้งของสถาบันสะดวกต่อการเดินทางมาศึกษา	3.74	1.01	มาก
รวม	4.00	0.54	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการประกอบอาชีพ เป็นรายข้อ

ด้านการประกอบอาชีพ	จำนวน (คน) n = 422		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
16.เมื่อจบการศึกษาแล้วจะมีความรู้สายอาชีพด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ที่สามารถหางานทำได้ง่ายกว่าจบการศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันจากสถาบันอื่น	3.95	0.86	มาก
17.เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพเป็นครูสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หรือเป็นศิลปินสาขาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	4.00	0.81	มาก
18.เมื่อจบการศึกษาแล้วบัณฑิตจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	3.76	0.87	มาก
19.ผู้สำเร็จการศึกษาจะสามารถเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ในอนาคตได้	4.03	0.76	มาก
20.เมื่อสำเร็จการศึกษบัณฑิตจะสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จด้านความเป็นศิลปินและอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.90	0.75	มาก
21.การประกอบอาชีพศิลปินในปัจจุบันเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง	3.64	0.85	มาก
22.ผู้ประกอบอาชีพศิลปินสามารถยกระดับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ	3.72	0.84	มาก
23.ผู้ประกอบอาชีพศิลปินได้รับเกียรติจากบุคคลในสังคม	3.78	0.85	มาก
24.นักศึกษามีโอกาสก้าวหน้าในชีวิตจากการไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั่วโลก	3.80	0.86	มาก
25.นักศึกษาได้เห็นความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพของผู้ที่จบจากสถาบันนี้	3.88	0.84	มาก
รวม	3.85	0.59	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านความสนใจของตนเอง เป็นรายข้อ

ด้านความสนใจของตนเอง	จำนวน (คน) n = 422		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
26.สถาบันเปิดสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หลายสาขา ทำให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ สนใจได้	3.98	0.86	มาก
27.นักศึกษาเรียนเพราะมีความรักในด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์	4.14	0.79	มาก
28.นักศึกษาเรียนเพราะเห็นว่าเป็นวิชาชีพที่ท้าทาย ความสามารถของตนเอง	3.82	0.91	มาก
29.นักศึกษาเรียนเพราะเห็นว่าเหมาะสมกับบุคลิก ลักษณะนิสัยของตนเอง	3.98	0.82	มาก
30.นักศึกษามีความผูกพันต่อสถาบันเคยเป็นนักเรียน ของสถาบันมาก่อน	3.95	1.00	มาก
31.นักศึกษาเรียนเพราะคิดว่าจะเรียนได้ดีกว่าวิชาชีพ อื่น	3.79	0.88	มาก
32.นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ ได้หลากหลาย	3.91	0.83	มาก
33.นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเองให้ มีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น	4.06	0.77	มาก
34.นักศึกษาเห็นความสำเร็จของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ ทำงานด้านศิลปนิพนธ์จึงเลือกเรียน	3.73	0.86	มาก
35.หลักสูตรที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของนัก ศึกษา	3.85	0.85	มาก
36.นักศึกษาสามารถหาประสบการณ์ใหม่ๆได้จากการ เรียนที่นี่	3.82	0.92	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านความสนใจของตนเอง	จำนวน (คน) n = 422		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
37. นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะกับเพื่อน ที่มาจากภูมิภาคต่างๆ	3.80	0.98	มาก
38. นักศึกษาประทับใจตัวบุคคลที่ประกอบอาชีพทางด้าน ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์	3.93	0.89	มาก
รวม	3.91	0.54	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านความสนใจของตนเอง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น เป็นรายข้อ

ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น	จำนวน (คน) n = 422		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
39. บิดามารดาหรือผู้ปกครองแนะนำให้เรียน	3.40	1.21	ปานกลาง
40. พี่น้องหรือญาติสนิทแนะนำให้เรียน	3.09	1.22	ปานกลาง
41. เพื่อนแนะนำหรือชักชวนให้เรียน	3.15	1.16	ปานกลาง
42. เพื่อนรุ่นพี่ที่จบโรงเรียนมัธยมที่เดียวกันและมา เรียนต่อที่นี่เป็นผู้แนะนำให้มาศึกษาที่นี่	3.25	1.22	ปานกลาง
43. ครู อาจารย์ที่สอนในขณะที่เรียนมัธยมแนะนำให้มา ศึกษาต่อที่นี่	3.22	1.27	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น	จำนวน (คน) n =		ระดับแรงจูงใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
44.เพื่อนๆ ส่วนใหญ่มักนิยมมาศึกษาต่อด้านศิลปะดนตรี นาฏศิลป์ที่สถาบันแห่งนี้	3.15	1.26	ปานกลาง
45.ผู้ปกครองต้องการให้เป็นแบบอย่างการเรียนวิชาชีพนี้แก่ญาติพี่น้อง	3.21	1.19	ปานกลาง
46.เจ้าของกิจการเกี่ยวกับศิลปะและการแสดงให้การสนับสนุนการศึกษาในการศึกษาที่นี่	2.95	1.31	ปานกลาง
47.เจ้าของสถานกิจการเกี่ยวกับศิลปะและการแสดงให้มาศึกษาต่อเพื่อกลับไปทำงานให้	2.89	1.31	ปานกลาง
รวม	3.15	0.92	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำความต้องการของผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเช่นกัน

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

แรงจูงใจการศึกษาต่อ	เพศชาย n = 186		เพศหญิง n = 236	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	3.97	0.55	4.02	0.53
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.82	0.60	3.87	0.58
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.86	0.55	3.94	0.53
4.ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น	3.09	0.97	3.19	0.88
รวม	3.69	0.54	3.76	0.50

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาชายและหญิง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่ออยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับที่สำเร็จการศึกษา

แรงจูงใจการศึกษาต่อ	ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ n = 318		ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย n = 104	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	4.01	0.53	3.97	0.55
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.85	0.59	3.83	0.60
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.92	0.52	3.87	0.59
4.ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น	3.17	0.91	3.06	0.95
รวม	3.74	0.52	3.68	0.54

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้เข้าศึกษาต่อมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามภูมิภาค

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	กรุงเทพ / ปริมณฑล n = 221		ต่างจังหวัด n = 201	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	3.96	0.54	4.05	0.53
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.81	0.56	3.89	0.62
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.88	0.51	3.93	0.57
4.ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น	3.05	0.97	3.25	0.86
รวม	3.68	0.51	3.78	0.53

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพ / ปริมณฑลและต่างจังหวัด มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพ / ปริมณฑลและต่างจังหวัด มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง n = 164		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง n = 215		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ n = 43	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	4.09	0.52	3.96	0.56	3.88	0.43
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.90	0.60	3.83	0.59	3.73	0.52
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.96	0.56	3.90	0.53	3.75	0.53
4.ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	3.20	0.87	3.17	0.94	2.82	0.94
รวม	3.79	0.52	3.71	0.53	3.54	0.45

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ
ระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม
อาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง

แรงจูงใจการเข้าศึกษาต่อ	รับ ราชการ		รัฐวิสาห กิจ		เกษตรกร		ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว		อาชีพ อื่นๆ	
	n = 106		n = 37		n = 46		n = 143		n = 90	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	4.04	0.52	4.11	0.42	4.03	0.63	3.97	0.53	3.95	0.55
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.85	0.57	3.90	0.46	3.88	0.72	3.84	0.60	3.81	0.58
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.92	0.46	3.78	0.56	3.81	0.66	3.94	0.56	3.94	0.53
4.ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	3.21	0.90	3.26	0.81	3.09	0.89	3.13	1.00	3.08	0.87
รวม	3.75	0.49	3.76	0.44	3.70	0.61	3.72	0.55	3.69	0.51

จากตาราง 12 แสดงว่า อาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครองของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาชีพของบิดามารดา/
ผู้ปกครองของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้าน
การทำตามความต้องการของผู้อื่นที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือน

แรงจูงใจการเข้าศึกษาต่อ	สูง n = 91		ปานกลาง n = 235		ต่ำ n = 96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	3.99	0.56	4.02	0.53	3.97	0.54
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.81	0.59	3.86	0.61	3.84	0.55
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.86	0.50	3.92	0.56	3.92	0.52
4.ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	3.06	0.95	3.18	0.94	3.14	0.85
รวม	3.68	0.54	3.75	0.53	3.72	0.49

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือนต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือนต่างกันมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิสำเนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัว ต่อเดือน ดังแสดงในตาราง 14-21

ตาราง 14 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	เพศชาย n = 186		เพศหญิง n = 236		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	3.97	0.55	4.02	0.53	-0.99	0.322
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.82	0.60	3.87	0.58	-0.87	0.383
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.86	0.55	3.94	0.53	-1.61	0.108
4.ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	3.09	0.97	3.19	0.88	-1.04	0.300
รวม	3.69	0.54	3.76	0.50	-1.38	0.169

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชายและหญิง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับที่สำเร็จการศึกษา

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	ระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพ n = 318		ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย n = 104		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	4.01	0.53	3.97	0.55	0.60	0.547
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.85	0.59	3.83	0.60	0.34	0.734
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.92	0.52	3.87	0.59	0.81	0.416
4.ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	3.17	0.91	3.06	0.95	1.05	0.295
รวม	3.74	0.52	3.68	0.54	0.92	0.356

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามภูมิภาค

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	กรุงเทพ/ปริมณฑล n = 221		ต่างจังหวัด n = 201		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านลักษณะของสถาบัน	3.96	0.54	4.05	0.53	-1.72	0.087
2.ด้านการประกอบอาชีพ	3.81	0.56	3.89	0.62	-1.37	0.173
3.ด้านความสนใจของตนเอง	3.88	0.51	3.93	0.57	-0.89	0.373
4.ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	3.05	0.97	3.25	0.86	-2.26	0.025
รวม	3.68	0.51	3.78	0.53	-2.05	0.041

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพ/ปริมณฑล และต่างจังหวัดมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านลักษณะของสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.45	1.23	4.34	0.014
	ภายในกลุ่ม	419	118.42	0.28		
	รวม	421	120.87			
2. ด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.56	1.60	0.203
	ภายในกลุ่ม	419	145.42	0.35		
	รวม	421	146.53			
3. ด้านความสนใจของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.52	0.76	2.63	0.073
	ภายในกลุ่ม	419	121.22	0.29		
	รวม	421	122.74			
4. ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	5.30	2.65	3.17	0.043
	ภายในกลุ่ม	419	350.72	0.84		
	รวม	421	356.02			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.11	1.06	3.94	0.020
	ภายในกลุ่ม	419	112.47	0.27		
	รวม	421	114.58			

จากตาราง 17 แสดงว่านักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะของสถาบัน และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ ดังแสดงในตาราง 18-19

สำหรับด้านลักษณะของสถาบัน เมื่อทำการทดสอบโดยวิธีของเซฟเฟ แล้วไม่พบว่ามีคู่ใดแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างไม่มากพอที่จะทำให้แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เข้าศึกษาต่อด้านลักษณะของสถาบันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญก็เป็นได้

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของ นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
		3.20	3.17	2.82
ระดับสูง	3.20			*
ระดับปานกลาง	3.17			
ระดับต่ำ	2.82			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น แตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของ
นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
		3.79	3.71	3.54
ระดับสูง	3.79			*
ระดับปานกลาง	3.71			
ระดับต่ำ	3.54			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมแตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 20 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านลักษณะของสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	4	1.00	0.25	0.87	0.480
	ภายในกลุ่ม	417	119.87	0.29		
	รวม	421	120.87			
2. ด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.25	0.06	0.18	0.949
	ภายในกลุ่ม	417	146.28	0.35		
	รวม	421	146.53			
3. ด้านความสนใจของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	4	1.21	0.30	1.04	0.387
	ภายในกลุ่ม	417	121.53	0.29		
	รวม	421	122.74			
4. ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	4	1.53	0.38	0.45	0.772
	ภายในกลุ่ม	417	354.48	0.85		
	รวม	421	356.01			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	4	0.25	0.06	0.23	0.920
	ภายในกลุ่ม	417	114.33	0.27		
	รวม	421	114.58			

จากตาราง 20 แสดงว่านักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่บิดามารดา/
ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่พบความ
แตกต่าง

ตาราง 21 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือน

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านลักษณะของสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.22	0.11	0.39	0.681
	ภายในกลุ่ม	419	120.65	0.29		
	รวม	421	120.87			
2. ด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.14	0.07	0.21	0.810
	ภายในกลุ่ม	419	146.38	0.35		
	รวม	421	146.52			
3. ด้านความสนใจของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.29	0.15	0.50	0.605
	ภายในกลุ่ม	419	122.45	0.29		
	รวม	421	122.74			
4. ด้านการทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.03	0.52	0.61	0.544
	ภายในกลุ่ม	419	354.98	0.85		
	รวม	421	356.01			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.30	0.15	0.55	0.576
	ภายในกลุ่ม	419	114.28	0.27		
	รวม	421	114.58			

จากตาราง 21 แสดงว่านักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือนต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น และโดยรวม
2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิลำเนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จากคณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา จำนวน 422 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น จำนวน 47 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.876

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อ 1 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน ใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ระดับที่สำเร็จการศึกษา ภูมิลำเนา โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. นักศึกษามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาชายและหญิงมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่พบความแตกต่าง
3. นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่พบความแตกต่าง
4. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพ / ปริมณฑลและต่างจังหวัดมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง
5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมและด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นแตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง
6. นักศึกษาที่บิดามารดา / ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่พบความแตกต่าง
7. นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านลักษณะของสถาบัน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบันอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนวิชาชีพเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีวิทยาลัยนาฏศิลป์และช่างศิลป์อยู่ในสังกัดตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศมานาน จึงทำให้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก นอกจากนี้คณาจารย์ของสถาบันเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับ หลายท่านเป็นศิลปินแห่งชาติและเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคมโดยเฉพาะผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงต่างๆ นอกจากนี้สถาบันบัณฑิต

พัฒนศิลป์เป็นสถาบันเปิดสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หลายสาขาที่สนองความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของสังคม รวมไปถึงสถานที่ตั้งของสถาบันที่นักศึกษาสามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ ค่าใช้จ่ายในการศึกษามีราคาเหมาะสม และการสอบคัดเลือกในการเข้าศึกษาต่อเน้นการสอบวัดด้านความถนัดทางวิชาชีพมากกว่าวิชาการ จึงทำให้ผู้สนใจและมีความถนัดด้านศิลปวัฒนธรรมมีโอกาสในการเข้าศึกษาต่อได้มาก ดังที่ เจื้อจันท์ จงสถิตย์อยู่(2525: 19-20) ได้กล่าวถึงเหตุจูงใจในการศึกษาต่อว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา อร่ามรุ่งโรจน์ชัย (2544: 52) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ด้านลักษณะของสถาบัน อยู่ในระดับมาก และ เปรมชัย สโรบล (2542: 68) ที่วิจัยเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ของนักเรียนเตรียมทหาร พบว่า นักเรียนเตรียมทหารมีแรงจูงใจในการตัดสินใจเรียนต่อด้านลักษณะสถาบันอยู่ในระดับมาก

ด้านการประกอบอาชีพ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางด้านศิลปวัฒนธรรม มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์ ซึ่งปัจจุบันเป็นสาขาวิชาที่ผู้สำเร็จการศึกษาในปริมาณที่น้อย อีกทั้งจากการที่ทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวของภาคเอกชนที่มีอยู่หลายแห่ง การกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดแทรกการเรียนรู้อาชีพทางด้านศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษาต่างๆ ทุกระดับ รวมถึงกิจกรรม โครงการ และนโยบายที่รัฐบาลทุกชุด ทุกสมัยพยายามกำหนดขึ้น โดยมีเรื่องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมเข้าไปเกี่ยวข้องเสมอ ดังนั้นจากการที่มีช่องทางในการประกอบอาชีพรวมถึงรายได้พิเศษต่างๆ ย่อมมีผลต่อความคิดในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาในการเข้าศึกษาต่อ เมื่อมีวิชาความรู้ต่างๆ ที่จะได้รับนั้นจะก่อให้เกิดความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพการงานต่อไปในอนาคต ดังที่ฮอลแลนด์ (ปาริชาติ พรหมสุวรรณ. 2538: 29; อ้างอิงจาก Holland. 1966: 53-59) กล่าวว่า บุคคลควรพิจารณาบุคลิกภาพของตนเอง และพิจารณาลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง บุคคลต้องรู้จักบุคลิกภาพของตนเองและมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ มีความสำคัญมากในการเลือกอาชีพ ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกที่บุคคลประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สว่างจิตร์ พัทธมณี ปกรณ์ (2541: 81) ที่ได้ทำการศึกษาเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเหตุจูงใจด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพมีเหตุจูงใจสูงสุด

ด้านความสนใจของตนเอง ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษา ระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านความสนใจของตนเองอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้เลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้พบว่าตนเองมีความสนใจ ชื่นชอบและถนัดในการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม โดยอาจเกิดจากการสะสมประสบการณ์ในการ เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือโดยจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตด้าน อื่นๆ จึงก่อให้เกิดความรู้สึกชื่นชอบ ผูกพัน และเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเป็นหนึ่งในผู้ที่มีโอกาส ในการสืบทอด อนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงคุณค่า และคงอยู่คู่กับประเทศชาติ ต่อไป ดังที่ อาร์ พันธ์มณี (2542: 183-192) กล่าวว่า ความสามารถของบุคคล มีเหตุผลที่จะตัดสินใจ กระทำสิ่งต่างๆ เพราะบุคคลทุกคนมักจะมีเจตจำนง และมีความปรารถนาที่จะกระทำ พฤติกรรมต่างๆ ด้วยความตั้งใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิรี อบมลี (2544: 72) ที่ได้ ทำการศึกษาปัจจัยจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าด้านเหตุผลส่วนตัวที่เป็นปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับมาก

ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจใน การเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการเรียนในสาขาวิชาชีพเฉพาะนั้น ผู้เรียนจะต้องมีใจรัก มี ความสนใจและมีความสามารถ มีพื้นฐานที่เพียงพอต่อการเข้าศึกษาต่อด้วย ดังนั้นคำแนะนำหรือ ส่งเสริมจึงเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่เพียงแค่อำนวยให้เกิดแรงกระตุ้นให้ผู้เลือกศึกษาได้มี แนวความคิดที่หลากหลายขึ้น แต่ไม่ใช่เหตุผลหลักในการช่วยตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ ทั้งนี้ยัง รวมไปถึงความมุ่งมั่น ความประทับใจส่วนตัวซึ่งจะมีส่วนในการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ ดังที่ วัชร ทรัพย์มี (สังวาลย์คำ สิงห์เพชรชัยปัญญา. 2543: 27; อ้างอิงจาก วัชร ทรัพย์มี. 2522: ไม่ ปรากฏหน้า) กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลจะใช้พิจารณาเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกโดยการ วิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน แม้ว่าบุคคลบางคนจะเลือกอาชีพหรือเลือกศึกษาต่อ ตามเพื่อนสนิทของตน เพราะเมื่อพิจารณาและวิเคราะห์ดูตัวเองแล้วสามารถจะกระทำตามแบบ เพื่อนได้ จึงเลือกเข้าศึกษาต่อตามเพื่อน รวมทั้งอิทธิพลทางครอบครัวก็มีส่วนต่อการตัดสินใจเลือก อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาของพ่อแม่ แต่ที่สุดแล้วส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำตามความ ต้องการของผู้อื่นเพียงอย่างเดียว ดังนั้นนักศึกษาจึงมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อด้านการทำตาม ความต้องการของผู้อื่นในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชณีญา วิเชียร (2547: 81) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในโครงการบริการ วิชาการภายนอก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น เป็นเหตุ จูงใจในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนในสาขาวิชาชีพเฉพาะนั้น เป็นความพึงพอใจส่วนตัวในแต่ละรายบุคคล อีกทั้งการเรียนทางด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นไม่เพียงแต่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับนาฏศิลป์เท่านั้นแต่ยังมีทางด้านดนตรีและศิลปะให้สามารถเลือกศึกษาได้ ดังนั้น เพศจึงไม่ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ เพราะเพศชายและเพศหญิงก็สามารถเลือกศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมตามที่ตนชอบได้ ดังที่ เอนก สิทธิประศาสน์ (ม.ป.ป. :1) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันบทบาทและฐานะของสตรีไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เช่น กฎหมายให้การยอมรับสิทธิเท่าเทียมบุรุษ จึงทำให้สตรีมีบทบาทในสังคมมากขึ้น และสามารถศึกษาวิชาการหรือประกอบอาชีพต่างๆ ได้เท่าเทียมกับบุรุษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยนต์ ชุ่มยิ้ม (ชนิดา เพชรทองคำ. 2542: 28-29; อ้างอิงจาก ยนต์ ชุ่มยิ้ม. 2525: ไม่ปรากฏหน้า) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจให้เลือกเรียนครูของนักศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยภาคตะวันออก พบว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีลักษณะแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเลือกศึกษาต่อทางวิชาชีพเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นจะต้องเริ่มจากความชื่นชอบ ความสนใจส่วนตัวเป็นสำคัญ อีกทั้งความผูกพันหรือโอกาส รวมถึงประสบการณ์ก็มีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ที่สนใจที่จะเลือกศึกษาต่อ ดังนั้น การสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อแต่อย่างใด แต่อาจเป็นเพียงการสร้างแตกต่างทางด้านความสามารถพื้นฐานหรือประสบการณ์เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งสามารถฝึกฝนและสะสมประสบการณ์ได้ต่อไป ดังที่ มุกดา ศรีรงค์ และคนอื่นๆ (2539: 232) ที่กล่าวถึงแรงขับเพื่อการศึกษาว่าเป็นแรงขับที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดความอยากรู้อยากเห็น พยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา โดยพยายามแสวงหาคำตอบหรือข้อเท็จจริง ในขณะที่งานวิจัยของ รัชพล พิงสุข (2539: 149) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจของนักเรียนพลตำรวจต่อการเข้าศึกษาในโรงเรียนตำรวจนครบาล พบว่านักเรียนพลตำรวจที่มีพื้นฐานการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย กับผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ / ปริมณฑลมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นแตกต่างจากนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสูงกว่านักศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพฯ / ปริมณฑล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เด็กกรุงเทพฯ มีความเป็นตัวของตัวเองมากกว่า ความเป็นคนเมืองทำให้เป็นคนที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง ซึ่งต่างจากเด็กที่อยู่ในต่างจังหวัด เนื่องจากเด็กต่างจังหวัดนั้นเป็นคน

หัวอ่อน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา มารดา และครูอาจารย์ในการให้คำแนะนำในการศึกษาต่อ มีขนบธรรมเนียมและมีสภาพแวดล้อมที่ต่างจากกรุงเทพฯ จึงทำให้นักศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัดนั้นส่วนใหญ่ได้ตัดสินใจที่จะศึกษาต่อตามความต้องการของผู้อื่นมากกว่า ดังที่โคฟและฮานน่า (วัลนิภา พัดเปียบ. 2539: 84; อ้างอิงจาก Cope & Hannah. 1975: 23) กล่าวว่า สภาพภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันมักมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม จุดมุ่งหมายในการดำรงชีวิต ความเชื่อในการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวและสภาพชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพจมาศ กาญจนสุนทร (2546: 86) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครู ด้านการชักจูงจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตนเอง นักศึกษาที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะนักศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพฯ / ปริมณฑล และต่างจังหวัดต่างก็มีเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อคล้ายๆ กัน โดยด้านลักษณะของสถาบันนักศึกษาได้รับทราบชื่อเสียงของสถาบันเหมือนๆ กันว่าสถาบันมีความเก่าแก่ คณาจารย์ของสถาบันมีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญทางด้านศิลปวัฒนธรรม ส่วนด้านการประกอบอาชีพและด้านความสนใจของตนเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีความคิดที่แตกต่าง เพราะในการตัดสินใจที่จะเลือกประกอบอาชีพ ขึ้นอยู่กับเหตุผลเกี่ยวกับการกระทำตามความสนใจและความถนัด ซึ่งนักศึกษานั้นต้องมีความรักในด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และเห็นว่าเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะนิสัยของตนเอง มีความตั้งใจที่จะศึกษาเพื่อที่จะได้นำความรู้ไปพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญและนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อในด้านดังกล่าวจึงไม่เกี่ยวกับภูมิสำเนาที่อยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑลหรือต่างจังหวัด ดังที่ซูเปอร์ (คมเพชร ฉัตรสุกกุล. 2521: 64-71; อ้างอิงจาก Super. 1957: 58) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ โดยอาชีพแต่ละอาชีพจะมีความต้องการบุคคลที่มีแบบแผน ลักษณะบุคลิกภาพที่จะต้องมีความสอดคล้องกัน และจากงานวิจัยของสุชาติ แก้วเอียน (2549: 60) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาที่มีภูมิสำเนาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น แตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการเข้าศึกษา มีการสะสมความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาหลายปี ตลอดจนได้ศึกษาเพิ่มเติม และได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด กับเพื่อนหรือบุคคลที่ศึกษาอยู่ เห็นความสำคัญ มีความกระตือรือร้น มีการวางแผนอนาคตที่ดี สนใจอนาคตเพื่อไฝหาความรู้

และให้ความสนใจกับคำแนะนำของคนรอบข้างมากกว่า โดยอาจนำข้อแนะนำต่างๆ มาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ ซึ่งคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็จะเป็นความภาคภูมิใจของพ่อแม่ และมีความคาดหวังจากครูอาจารย์สูงเช่นเดียวกัน ในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอาจไม่ให้ความสนใจกับอนาคตของตนเองมากนัก อาจเป็นเพราะไม่ได้ใส่ใจกับคำแนะนำของบุคคลใกล้ชิดเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซนและฟิชไบน์ (จิตสุภา สอนประเสริฐ, 2543: 24; อ้างอิงจาก Ajzen & Fishbein, 1980: 56) กล่าวว่า หากบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลทางบวกเขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลทางลบเขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประชา อ่อนรักษา (2542: 75) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อด้านความมั่นคงก้าวหน้า ด้านสนับสนุนการมาเรียน ด้านสังคมในมหาวิทยาลัย ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของราตรี กลิ่นประทุม (2545: 84) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ ด้านสังคมและด้านอื่นๆ แตกต่างกัน

สำหรับด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตนเอง พบว่ามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่านักศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับไหนก็ตาม ต่างก็มีความมุ่งหวังและคาดหวังที่จะเข้าสู่สถาบันนี้เหมือนกันหมด เพราะความมีชื่อเสียงของสถาบัน มีเอกลักษณ์เฉพาะในด้านการทำนุบำรุงและรักษาศิลปวัฒนธรรมไทย คณาจารย์หลายท่านเป็นศิลปินแห่งชาติและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในสังคม และการที่ได้ศึกษากับคณาจารย์เหล่านี้ย่อมจะได้เทคนิคและประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น และนำไปฝึกฝนเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและนำไปใช้ประโยชน์ต่องานด้านศิลปะแขนงต่างๆ อีกทั้งยังสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและสถาบันให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของสังคมตลอดไป ส่วนด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตนเองนั้น นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสนใจในการประกอบอาชีพและความถนัดไม่ได้เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะหากบุคคลนั้นมีความสนใจและได้เลือกเรียนในศาสตร์ที่ตนรักจะสามารถฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญได้ และเมื่อเข้ามาเรียนแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นอย่างไร และจะเรียนได้ดีแค่ไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับผลการเรียนในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ ดังที่ซูเปอร์ (อักษรศิลป์ แก้วมหาราช, 2541: 110; อ้างอิงจาก Super, 1968: 48-52) พบว่าความสนใจเป็นตัวกำหนดเลือกสายเรียนและการประกอบอาชีพที่สำคัญมากกว่าตัวชี้อื่นๆ อันได้แก่ ความถนัด/สถานะทางด้านสังคม อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวลี จันลัม (2545: 84) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกในระบบทวิภาคีของนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน พบว่า นักเรียน

อาชีวศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่มีบิดามารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้เข้าศึกษาในศาสตร์เฉพาะด้านนั้นย่อมเกิดจากการเล็งเห็นถึงความถนัดที่ตนสนใจก่อนสิ่งอื่น มีความชอบ และมีความสามารถ แม้ว่าโดยปกติผู้ศึกษามักจะได้รับอิทธิพลจากการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง แต่ก็ไม่ส่งผลกับนักศึกษามากนัก เพราะนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาทางด้านศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ สามารถหารายได้พิเศษเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของตนเองได้เองโดยไม่ต้องรบกวนพ่อแม่/ผู้ปกครอง และบางครั้งยังหารายได้ที่ได้มาช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวได้อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามบิดามารดา/ผู้ปกครองไม่ว่าจะประกอบอาชีพไหนก็เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านศิลปวัฒนธรรมไทย และยังส่งเสริมในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ของชาติให้คงอยู่ต่อไป ดังที่สินีนาง สุทธจินดา (2543: 44) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่เริ่มมีวุฒิภาวะ เริ่มที่จะสนใจโลกของงาน และการแสวงหาความหมายของชีวิต ต้องเผชิญกับการเรียกร้องของสังคมที่ต้องการให้เตรียมตัวเพื่อการทำมาหาเลี้ยงชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีนทิพย์ พงษ์ศาวัต (2546: 98) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาโดยวิธีสอบถามตรงของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่มีบิดามารดา /ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่จะเลือกเรียนต่อ ย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจและความถนัดของตัวผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งการศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์นั้นมีค่าใช้จ่ายไม่สูง และในขณะที่เรียนแล้วก็สามารถหารายได้พิเศษที่ค่อนข้างสูง ไม่ว่านักศึกษาจะมีฐานะทางบ้านต่ำก็สามารถหารายได้พิเศษเพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายของตนเอง เช่นเดียวกับนักศึกษาที่มีฐานะทางบ้านปานกลางและสูงก็มีความต้องการที่จะหารายได้พิเศษเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของตนเองเหมือนกันโดยไม่ต้องรบกวนเงินของผู้ปกครอง เนื่องจากการศึกษาในสาขาวิชาชีพเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นย่อมมีกิจกรรมต่างๆ รองรับ การได้รายได้และสะสมประสบการณ์ได้อย่างหลากหลาย ทำให้ทางครอบครัวไม่เกิดผลกระทบในการเสียค่าใช้จ่ายในระหว่างศึกษาในอัตราที่สูงเท่ากับการศึกษาในสาขาวิชาชีพอื่นๆ และการที่ปัจจุบันภาครัฐได้มีการสนับสนุนในการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาในทุกสาขาวิชาชีพและทุกสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สนใจสามารถสมัครเข้าศึกษาและขอรับทุนในระหว่างศึกษาเล่าเรียนได้ ดังที่กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528: 33-48) กล่าวไว้ว่า ความถนัดเป็นความแตกต่างที่เกี่ยวกับการแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในการประกอบอาชีพหรือการเลือก

กิจกรรมใดๆ ก็ตาม ควรต้องเกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิม ซึ่งก็คือภูมิหลังของบุคคลนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานต่อสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ว่ามีลักษณะการกระทำสิ่งนั้นมาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์ เชี่ยวชาญเกษตร (2551: 65) ที่ได้ศึกษาเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษาปริญญาโทที่มีรายได้ต่างกันมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านลักษณะของสถาบัน ผลการวิจัย พบว่า เป็นแรงจูงใจในระดับมาก ดังนั้นสถาบันควร

จะรักษาคุณภาพมาตรฐานและสร้างชื่อเสียงของสถาบันให้เป็นที่รู้จักในสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการเรียนการสอนวิชาสามัญและด้านศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ เพื่อที่บุคคลอื่นๆ จะได้รับทราบและเกิดความสนใจในการที่จะเข้าศึกษาต่อที่สถาบันแห่งนี้ด้วยความภาคภูมิใจต่อไป
2. ด้านการประกอบอาชีพ ผลการวิจัย พบว่า เป็นแรงจูงใจในระดับมาก ดังนั้นสถาบันควรจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการฝึกฝนการปฏิบัติจริงในเวทีต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้เกิดความชำนาญและมีโอกาสได้งานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต่อไป
3. ด้านความสนใจของตนเอง ผลการวิจัย พบว่า เป็นแรงจูงใจในระดับมาก ดังนั้นสถาบันควรเผยแพร่ผลงานของนักศึกษาในด้านศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เพื่อให้ผู้ที่มิได้รักด้านศิลปวัฒนธรรมจะได้รับทราบข้อมูลต่างๆ ทำให้ตัดสินใจและเลือกศึกษาต่อด้านศิลปวัฒนธรรม
4. ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น ผลการวิจัย พบว่า เป็นแรงจูงใจในระดับปานกลาง ดังนั้นสถาบันควรมีการประชาสัมพันธ์ในด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น เพื่อจะได้เป็นภาพลักษณ์ที่ดี สถาบันมีความน่าเชื่อถือ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบัณฑิตเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และมีโอกาสก้าวหน้าเมื่อสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการติดตามผลและความคาดหวังของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยละเอียดในด้านต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ในสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ นคหฤทัย. (2540). *สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพาณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ หล้าสงวณ. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา กอววิชาการ.
- กิติ ตยัคคานนท์. (2533). *นักบริหารทันสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปั๊ตเตอร์ ฟลาย.
- คมเพชร จัตรสุกุล. (2521). *บริการสนเทศ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จิตสุภา สอนประเสริฐ. (2543). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาพาณิชยการ ของนักเรียนวิทยาลัยพาณิชยการในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์จิรา วงษ์บุญงาม. (2549). *แรงจูงใจในการเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตของนิสิตระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิดา เพชรทองคำ. (2542). *การวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนัย วรรณะลี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุขิตา คุษะเพียภูมิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2550.

- ณัฐพร ใจฟ่อง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุกิตา คุยเพียภูมิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2549.
- ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล. (2534). องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2533). วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของแผนอุดมศึกษา ระยะยาว (พ.ศ.2533 - 2547). กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2540). แผนแนวทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทองหล่อ นาคหอม. (2535). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตวิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2533 – 2534. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ ออยุธยา. (2526). เรียนเพื่ออะไร วิทยจารย์. 4: 32 – 35 ; ตุลาคม – ธันวาคม.
- รัชพล พิงสุข. (2539). แรงจูงใจของนักเรียนพลตำรวจต่อการเข้าศึกษาในโรงเรียนตำรวจนครบาล. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นันทา ศรีสงทรัพย์. (2545). แรงจูงใจในการตัดสินใจเรียนวิชาเอกธุรกิจศึกษาของนิสิตระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา วัฒนภรณ์. (2530). เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปฐม นิคมานนท์. (2534). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษร.
- ประชา อ่อนรักษา. (2542). องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ปรางทิพย์ สันมาโคตร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุกิตา คุยเพียภูมิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2549.
- ปาริชาติ พรหมสุวรรณ. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของสตรีภายหลังการฝึกอบรมกรณีศึกษาโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ปิยะนุช ชันสาครกิตติ. (2548). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. (2542). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน : กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษามัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมชัย สโรบล. (2542). เหตุจูงใจในการศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าของนักเรียนเตรียมทหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2526). (ธันวาคม 2525 – มกราคม 2526). การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2: 7 – 35.
- พจมาศ กาญจนสุนทร. (2547). การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณราย ประสิทธิ์นราพันธ์. (2547). ศึกษาเหตุจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ บำรุงพันธ์. (2550). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อวิชาเอก การแนะแนวของนิสิตระดับปริญญาตรีวิชาเอกการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชณิญา วิเชียร. (2547). เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในโครงการบริการวิชาการภายนอกมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล อานามวัฒน์. (2543). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลจันทบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภูมิ อมมลี. (2544). ปัจจัยจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- มุกดา ศรียงค์และคนอื่นๆ. (2539). จิตวิทยาทั่วไป: General Psychology. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาคณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนัสวีร์ บุญเปี่ยม. (2523). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก. ปรินทิฟนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- มาเรียม ยะสะแด. (2542). ปกตินะจากกองทุน ชาวกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา . กรุงเทพฯ. ยุทธนา แซ่ฉั่ว. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุกดา คุยเพียภูมิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2549.
- โยธิน ศันสนยุทธ. (2533). จิตวิทยา. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ระวีวรรณ ภัทรปรีชา. (2524). การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาภาษาฝรั่งเศส เป็นวิชาเอกของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. ปรินทิฟนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ราตรี กลิ่นประทุม. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รังรอง สีทองดี. (2535). แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินทิฟนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2541). การพัฒนาวิชาชีพศึกษาศาสตร์และบริหารการศึกษา. ประสพการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร อาวะกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์โอ. เอส. พรินติ้ง.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์. (2548). แบบรายงานข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- วิภา อร่ามรุ่งโรจน์ชัย. (2544). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา เจริญวิเชียรฉาย. (2531). สิ่งจูงใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินทิฟนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์. (2542). ข้าหละ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายการศึกษา.
- ศรินทิพย์ พงษ์ศาสด. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาโดยวิธีสอบตรงของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงศ์ จิตจรัสอำพัน. (2540). องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สินีนาฏ สุทธจินดา. (2543). การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพฯ. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สว้างจิตร พัทธรมณีปกรณ์. (2541). เหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพ. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). "โครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (สปค)," การปฏิรูปการฝึกหัดครู : ร่วมกันคิด แบ่งกันทำ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2536). ทฤษฎีสังคมวิทยา การสร้าง การประเมินค่าและการใช้ประโยชน์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2540). ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันทรเฒ. (2536). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ แก้วเอียน. (2549). แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

- สุพจน์ สิ้นสุวงศ์วัฒน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร เอี่ยมเกษมสิน. (2547). สภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม.(อุดมการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวลี จันลิม. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกในระบบทวิภาคี ของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน. สารนิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ ทวีทรัพย์. (2544). การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสระแก้ว. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม.(บริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2532). จิตวิทยาทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีข้อมูลพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาควิชา จิตวิทยาและการแนะแนวคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- สังวาลย์คำ สิงห์เพชรชัยปัญญา. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูและพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูของนักศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาการพัฒนา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอเอส พรินติ้งเฮาส์.
- เอนก สิทธิประศาสน์. บทบาทของผู้นำสตรีต่องานพัฒนาสังคม. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- เอนกกุล กริแสง. (2526). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตระกูลไท.
- อารี พันธุ์มณี. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ เฟรส.
- อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์. (2529). จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชาชน จำกัด.
- อุไรวรรณ โพธิเวชเทวัญ. (2539). สิ่งจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อักษรศิลป์ แก้วมหารวงศ์. (2541). ความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์. ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- อังศุโชติ บวรกิตติวงศ์; และ อภิชัย บวรกิตติวงศ์.(2532). แรงจูงใจในการเลือกเรียนและแนวโน้มการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- อัมพร ณ สงขลา. (2539). *เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*. ปริญญาโท. กศ.ม.(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาภรณ์ เชื้อวชาญเกษตร. (2551). *เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. ปริญญาโท. กศ.ม.(อุดมการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา พรหมพันธุ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มุทิตา คุยเพียภูมิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2549.
- Brown, H. Douglas. (1980). *Principle of Language Learning and Teaching*. New Jersey: Prentice Hall.
- Boshier, Roger W. (1971). Motivation Orientations of Adult Education Participants: A Factor Analytic Exploration of Houle's Typology. *Adult Education*. 1 (21): 3 – 26.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 4th ed. New York: Harper and Row.
- Ferguson, George Andrew. (1981). *Statistical Analysis in Psychological and Education*. 5th ed. New York: McGraw - Hill.
- Ginzberg, E. (1974). *Counseling for Career Development*. Boston: Houghton Mifflin.
- Good, Cater V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw – Hill.
- Hilgard, Ernest R. (1962). *Introduction to Psychology*. New York: Harcourt Brance and World Inc.
- Holland, John L. (1966). *The Psychology of Vocational Choice*. New York: Blaisdell Publishing Company. A Division of Ginn and Company.
- Keijzer, Niko. (1978). *Military Obedience*. The Netherlands: Alphen and Den Rijn.
- Knowles. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. Chicago: Follett Publishing Company.
- Lyon, J.B. (1977). A Study of Experimental, Motivational, and Personality Factors Related to Vocational Decision Versus Indecision. *Dissertation Abstracts International*. 20: 1269-A ; October.
- Maslow, A H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row Publishers, Inc.
- Powell, M. and V. Bloom. (1971). Development of the Reasons for Vocational Choices. *Vocational Guidance and Career Development*. 10: 528-561; September.

- Roe, Anne. (1964). *The Psychology of Occupations*. New York: John Wiley and Sons.
- Rosenberg, Morris and others. (1970). *Occupation and Values*. Illinois: The Free Press.
- Sherrif, M. (1956). *Social Interaction: Process and Products*. Chicago: Aldine - Atserton Publisher.
- Super, D. E. (1957). *The Psychology of Career*. New York: Harper and Row Publishers, Inc.
- Super, D. E. (1969). *Theory of Vocational Development*. New York: Harper and Row Publisher.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ 4๖๖7

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตออกรายการเพื่อการศึกษา

เรียน อธิการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื่องด้วย นางสาวมุกดา คุ้ยเพ็ญภูมิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการศึกษาคณะระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนารงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย/ นาฏศิลป์ไทยศึกษา/ จิตรกรรม และ ประติมากรรม จำนวน 482 คน ตอบแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาคณะระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2551

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตออกรายการ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวมุกดา คุ้ยเพ็ญภูมิ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085-108-2266

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
แบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ	ดร. จารุวรรณ สกุลคู
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
สังกัด	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ	ว่าที่ร้อยตรี ดร.รัช เต็มญวน
ตำแหน่ง	หัวหน้าภาควิชาสามัญ
สังกัด	วิทยาลัยนาฏศิลป์
3. ชื่อ	อาจารย์โพธิพันธ์ พานิช
ตำแหน่ง	หัวหน้างานแนะแนว
สังกัด	วิทยาลัยนาฏศิลป์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/367 ค

วันที่ 17 เมษายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวมุกดา คุยเพ็ญภูมิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แรงจูงใจในการศึกษาคณะระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนารงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จรัสวรรณ สกุลกู เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาคณะระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวมุกดา คุยเพ็ญภูมิ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

๒๕๖๖ ๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/3๖๖8

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 เมษายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ว่าที่ร้อยตรี ดร.รัช เต็มญวน

เนื่องด้วย นางสาวมุกดา กุขเพ็ญภูมิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนานรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวมุกดา กุขเพ็ญภูมิ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085-108-2266

ที่ ศธ 0519.12/3669

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 เมษายน 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์โพธิพันธ์ พานิช

เนื่องด้วย นางสาวมุกดา กุญเพ็ญภูมิ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แรงจูงใจในการศึกษาระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนานรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาระดับปริญญาตรี ของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวมุกดา กุญเพ็ญภูมิ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085-108-2266

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างหน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับที่สำเร็จการศึกษา

() ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ภูมิลำเนา

() กรุงเทพฯ / ปริมณฑล

() ต่างจังหวัด.....

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) / มัธยมศึกษาตอน
ปลาย

เกรดเฉลี่ย.....

5. อาชีพของบิดามารดา / ผู้ปกครอง

() รับราชการ

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() เกษตรกร

() ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

() อาชีพอื่นๆ

6. ฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่อเดือน

() สูงกว่า 30,000 บาท

() 10,000 – 30,000 บาท

() ต่ำกว่า 10,000 บาท

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์**

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับของแรงจูงใจที่ตรงกับความรู้สึกของ
นักศึกษามากที่สุดเพียงช่องเดียว คำนำหน้าของคะแนนมีดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นในระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นในระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นในระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นในระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ด้านลักษณะของสถาบัน เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงโดดเด่น เรื่องการจัดการศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์.....					
2	คณาจารย์ของสถาบันมีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญทาง ศิลปะหลายด้าน.....					
3	คณาจารย์ของสถาบันเป็นศิลปินแห่งชาติ และมีชื่อเสียง.....					
4	เป็นสถาบันที่เปิดสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หลายสาขาที่สนองความต้องการ/ ความสนใจของผู้เรียน.....					
5	การสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้จะทำให้ ให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญทางสาขาศิลปะ ที่เลือกศึกษา.....					
6	การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อเน้นการสอบ วัดความสามารถด้านวิชาชีพมากกว่า วิชาการ.....					

ข้อ	คำถาม	ระดับแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7	คณาจารย์ของสาขาที่เปิดสอนมีความเชี่ยวชาญมากกว่าคณาจารย์ของสถาบันอื่นๆที่เปิดสอนในสาขาวิชาเดียวกัน.....					
8	สาขาที่เปิดสอนมีประโยชน์ต่อทางด้านศิลปะแขนงต่างๆ ในอนาคต.....					
9	สถาบันเปิดสอนด้านศิลปะหลายสาขาวิชาตอบสนองความต้องการของสังคม.....					
10	สถาบันมีชื่อเสียงในการสร้างสรรค์ความเจริญของสังคมทางศิลปะด้านต่างๆ.....					
11	สถาบันจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ.....					
12	สถาบันมีชื่อเสียงในการจัดการเรียนการสอนด้านศิลปะต่างๆ.....					
13	ศิษย์เก่าของสถาบันสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันให้เป็นที่รู้จักในสังคม.....					
14	สถาบันเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเหมาะสม					
15	สถานที่ตั้งของสถาบันสะดวกต่อการเดินทางมาศึกษา.....					
ด้านการประกอบอาชีพ						
16	เมื่อจบการศึกษาแล้วจะมีความรู้สายอาชีพด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ที่สามารถหางานทำได้ง่ายกว่าจบการศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันจากสถาบันอื่น.....					
17	เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพเป็นครูสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ หรือเป็นศิลปินสาขาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี....					
18	เมื่อจบการศึกษาแล้วบัณฑิตจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน.....					

ข้อ	คำถาม	ระดับแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
19	ผู้สำเร็จการศึกษาจะสามารถเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ในอนาคตได้.....					
20	เมื่อสำเร็จการศึกษบัณฑิตจะสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จด้านความเป็นศิลปินและอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....					
21	การประกอบอาชีพศิลปินในปัจจุบันเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง.....					
22	ผู้ประกอบอาชีพศิลปินสามารถยกระดับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ.....					
23	ผู้ประกอบอาชีพศิลปินได้รับเกียรติจากบุคคลในสังคม.....					
24	นักศึกษามีโอกาสก้าวหน้าในชีวิตจากการไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั่วโลก.....					
25	นักศึกษาได้เห็นความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพของผู้ที่จบจากสถาบันนี้.....					
ด้านความสนใจของตนเอง						
26	สถาบันเปิดสอนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์หลายสาขาทำให้นักศึกษา สามารถเลือกเรียนในสาขาที่สนใจได้.....					
27	นักศึกษาเรียนเพราะมีความรักในด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์.....					
28	นักศึกษาเรียนเพราะเห็นว่าเป็นวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถของตนเอง.....					
29	นักศึกษาเรียนเพราะเห็นว่าเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะนิสัยของตนเอง.....					
30	นักศึกษามีความผูกพันต่อสถาบันเคยเป็นนักเรียนของสถาบันมาก่อน.....					

ข้อ	คำถาม	ระดับแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
31	นักศึกษาเรียนเพราะคิดว่าจะเรียนได้ดีกว่าวิชาชีพอื่น.....					
32	นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้หลากหลาย.....					
33	นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น.....					
34	นักศึกษาเห็นความสำเร็จของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ทำงานด้านศิลปนิพนธ์จึงเลือกเรียน.....					
35	หลักสูตรที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของนักศึกษา.....					
36	นักศึกษาสามารถหาประสบการณ์ใหม่ๆ ได้จากการเรียนที่นี่.....					
37	นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะกับเพื่อนที่มาจากภูมิภาคต่างๆ.....					
38	นักศึกษาประทับใจตัวบุคคลที่ประกอบอาชีพทางด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์..... ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น					
39	บิดามารดาหรือผู้ปกครองแนะนำให้เรียน....					
40	พี่น้องหรือญาติสนิทแนะนำให้เรียน.....					
41	เพื่อนแนะนำหรือชักชวนให้เรียน.....					
42	เพื่อนรุ่นพี่ที่จบโรงเรียนมัธยมที่เดียวกัน และมาเรียนต่อที่นี่เป็นผู้แนะนำให้มาศึกษา ที่นี่.....					
43	ครู อาจารย์ที่สอนในขณะที่เรียนมัธยม แนะนำให้มาศึกษาต่อที่นี่.....					
44	เพื่อนๆ ส่วนใหญ่มักนิยมมาศึกษาต่อด้าน ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ที่สถาบันแห่งนี้.....					

ข้อ	คำถาม	ระดับแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
45	ผู้ปกครองต้องการให้เป็นแบบอย่างการเรียนรู้วิชาชีพนี้แก่ญาติพี่น้อง.....					
46	เจ้าของกิจการเกี่ยวกับศิลปะและการแสดงให้การสนับสนุนทุนการศึกษาในการศึกษาที่นี่.....					
47	เจ้าของสถานกิจการเกี่ยวกับศิลปะและการแสดงให้มาศึกษาต่อเพื่อกลับไปทำงานให้...					

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวมฤตดา คุญเพ็ญภูมิ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 8 พฤศจิกายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	18/101 ถ. บรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10700
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ จันทบุรี
พ.ศ. 2543	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ